

Koncepce rozvoje školství statutárního města Olomouce na období 2026 - 2030

2025

Zadavatel: Rada města Olomouce
Schválil: Zastupitelstvo města Olomouce 12. 12. 2025
Gestor strategie: Mgr. Viktor Tichák, Ph.D., náměstek primátora
Manažer strategie: Dana Halová, odbor školství
Koordinátor strategie: Mgr. Dušan Struna, odbor strategie a řízení
Členové týmu: PhDr. Hana Fantová, vedoucí odboru školství
Jaroslava Večeřová, odbor školství
Mgr. Jiří Křivánek, odbor sociálních věcí
Ing. Marek Drešr, vedoucí odboru investic
Ing. Radovan Sítek, odbor dotačních projektů
Mgr. Kateřina Konečná, ředitelka ZŠ Gagarinova 19, Olomouc
Mgr. Hana Kretková, ředitelka MŠ Žižkovo nám. 3, Olomouc
Mgr. Pavel Pala, ředitel ZŠ a MŠ Nedvědova 17, Olomouc
PaedDr. Iveta Melichová, Krajský úřad Olomouckého kraje

Platnost a účinnost Koncepce rozvoje školství na období 2026 - 2030 od 1. 1. 2026

Obsah:

Úvod	4
1. Analytická část	
1.1 Demografický vývoj	12
1.2 Mateřské školy	16
1.2.1 Analýza dokumentů zahrnujících předškolní vzdělávání	21
1.2.2 SWOT analýza MŠ	22
1.3 Základní školy	23
1.3.1 Analýza dokumentů zahrnujících základní vzdělávání	27
1.3.2 SWOT analýza ZŠ	30
1.4 Zájmové vzdělávání, stravovací služby ve školách, tělovýchova a sport a technický stav	31
1.4.1 Školní družiny	31
1.4.2 Školní jídelny	32
1.4.3 Tělovýchova a sport	34
1.4.4 Technický stav a infrastruktura	36
1.4.5 Vzdělávání	37
1.4.6 Polytechnické vzdělávání	37
1.4.7 Rizikové chování dětí a mládeže	38
1.4.8 SWOT analýza vzdělávání	39
2. Návrhová část	
3. Implementační část	

Úvod:

Koncepce rozvoje školství na období 2026 – 2030 je dokumentem navazujícím na Koncept rozvoje školství na období 2021 – 2025 (dále “Koncept”). Základem koncepce je zmapování (konstatování) stávajícího stavu předškolního a základního vzdělávání v Olomouci a jeho rozvoj do budoucna. Zabývá se oblastí formálního vzdělávání a pouze částečně neformálního (neformálního vzdělávání se Koncept zabývá pouze v rámci aktivit pořádaných školou a budováním zázemí k jejich realizaci). Při výuce jsou také využívány prvky a metody neformálního vzdělávání. Informálním vzděláváním (vzděláváním, které probíhá mimo vzdělávací instituce) se tento dokument nezabývá, i když jsou všechny tři formy vzdělávání pro dlouhodobý proces člověka důležité.

Současnou dobu plnou společenských, ekonomických, kulturních a vzdělávacích změn můžeme nazvat také dobou digitální, informační. Právě informační technologie stále více zasahují do našich životů. Informační technologie již pronikly takřka do všech oblastí lidské činnosti. Neustále se kolem nás rychle šíří velké množství informací, ve kterých se už mnohdy neumíme orientovat, třídit je a zpracovávat. Všechny tyto změny se odrážejí do školního prostředí. Jak už řekl Hérakleitos „Nic není trvalé, jen změna“.

V dnešním digitálním světě tráví více jak 47 % dětí ve věku 10 – 12 let svůj volný čas hraním her na počítači, telefonu, tabletu a více než 45 % mladých lidí ve věku 16 – 19 let na sociálních sítích či chatování.¹ Technologie se neustále vyvíjejí, více a datové toky narůstají exponenciální rychlostí.

Do života se nám stále více promítá také umělá inteligence, tzv. syntetická realita.² To také vyžaduje změnu kvalifikace budoucích zaměstnanců. Je potřebné, aby výuka, a to dětí i dospělých, reagovala na měnící se požadavky na schopnosti a dovednosti lidí, což současně vyžaduje proměnu vzdělávacího prostředí a vzdělávacích programů začleňující digitální technologie.

Koncepce rozvoje školství je výsledkem vize založené na potřebách žáků, zaměstnanců a stavu škol reagujících na změny ve společnosti a rozvoj informačních technologií včetně umělé inteligence. **Cílem Koncepce rozvoje školství na období 2026 – 2030 je deklarovat zájem statutárního města Olomouce na rozvoji předškolního a základního vzdělávání, nastínit záměry rozvoje základních a mateřských škol (vč. školních družin a školních jídelen či výdejen stravy), definovat vztah ke školám jiných zřizovatelů na území města, podporovat vzdělávání dětí a žáků dle současných potřeb společnosti a podporovat a motivovat ředitele a pedagogy jednotlivých škol.**

V mateřských a základních školách se setkávají děti a žáci z různého socioekonomického a sociokulturního prostředí. Učí se společně žít, komunikovat, spolupracovat, vzájemně se respektovat, společně překonávat bariéry.

Statutární město Olomouc zřizuje celkem **31 příspěvkových organizací škol**. Z celkového počtu zřizuje 19 příspěvkových organizací základních škol a 12 příspěvkových organizací mateřských škol. Vztah statutárního města Olomouce a příspěvkové organizace je vztahem subordinačním. Zřizovatel zřizuje příspěvkovou organizaci, vydává zřizovací listinu,

¹ Průzkum volného času dětí a mládeže v Olomouci, prosinec 2024, zpracovatel: AQE advisors, s.r.o., Brno

² <https://www.google.com/search?client=firefox-b-d&q=syntetick%C3%A1+realita>

rozhoduje o jejím vzniku, rozdělení, sloučení, splynutí i zrušení a jmenuje a odvolává ředitele školy. Zřizovatel také provádí kontrolu hospodaření příspěvkové organizace a rozhoduje o majetku po zrušení příspěvkové organizace.

Legislativní změny

Od zpracování Koncepce rozvoje školství v roce 2021 došlo v oblasti vzdělávání k mnoha legislativním změnám.

Zejména rok 2025 přinesl do oblasti českého školství zásadní legislativní změny, které mají přímý dopad na financování škol, jejich fungování, kvalifikaci učitelů, práva zaměstnanců a vzdělávací strategie. Novelizace se odvíjejí od klíčových zákonů, jako je školský zákon (zákon č. 561/2024/ Sb.), zákon o pedagogických pracovnících (zákon č. 563/2004 Sb.) a zákon o rozpočtovém určení daní (zákon č. 243/2000 Sb.)

Novelou zákona o pedagogických pracovnících došlo k zavedení nových požadavků na kvalifikaci pedagogických pracovníků, posílila se oblast dalšího vzdělávání pedagogů a přináší jasnější pravidla pro kariérní růst pedagogů. Změny se týkají také příplatků za výkon specializovaných činností a práce na některých pozicích, což by mělo učitele motivovat k dalšímu profesnímu rozvoji.

Další významnou legislativní změnou je novela školského zákona. Novela školského zákona se snaží reagovat na aktuální potřeby školství a vytvořit efektivnější rámec pro podporu žáků a pedagogů. Dotýká se např. podpory školních psychologů a speciálních pedagogů, ukotvení pozice sociálního pedagoga, indexovaného financování škol, Výuka přechází z frontálního, výkladového stylu výuky na kompetenční vzdělávání. Povinně budou školy vést výuku podle nových RVP od září 2027.

Největší legislativní změna nastane v roce 2026 v oblasti financování nepedagogických zaměstnanců škol a školských zařízení. Od 1. 1. 2026 přejde financování nepedagogických zaměstnanců ze státu na zřizovatele škol. Tento krok souvisí s plněním cílů Strategie 2030+ a je zaměřen na efektivnější správu škol a rozvoj regionálního školství. Stát se vzdá částí příjmů ze sdílených daní, které přejdou na základě zákona o rozpočtovém určení daní (zákon č. 243/2000 Sb. o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům, v platném znění) do rozpočtů obcí. Nepedagogičtí zaměstnanci však ne nezbytně musí být zaměstnanci obcí, mohou být i nadále zaměstnanci škol.

S uvedeným cílem Strategie 2030+ souvisí také úprava v organizaci sítě škol v rámci obcí – slučování malých škol do větších celků (spojená ředitelství) nebo vytváření svazkových škol. Téměř čtvrtina škol zřizovaných obcemi má méně než 50 žáků a téměř polovina obecních škol má méně než 100 žáků.

Školy v obcích, které zřizují dvě a více škol a některá z nich neměla za poslední 3 roky aspoň jedenkrát 180 žáků, se bude muset slučovat. To neplatí, pokud je v obci pouze jedna škola.

Při aktualizaci Koncepce byly cíle rozvoje školství stanoveny v souladu s potřebami současného rozvoje společnosti a také se strategickými dokumenty na místní, krajské a národní úrovni.

Návaznost na strategické dokumenty:

- Úkolem **Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+** (dále jen „Strategie“) je stanovit směry rozvoje školství a priority investic na deset let (2020 – 2030). Strategie definuje 2 strategické cíle.
Strategický cíl 1 – Zaměřit vzdělávání více na získávání kompetencí potřebných pro aktivní občanský, profesní a osobní život. SC 1 reaguje na změny ve společnosti a některé problémy vzdělávacího systému ČR.
Strategický cíl 2 – Snížit nerovnosti v přístupu ke kvalitnímu vzdělávání a umožnit maximální rozvoj potenciálu dětí, žáků a studentů. Česká republika v rámci zemí OECD patří mezi země s největšími nerovnostmi.
Strategie na základě stanovených strategických cílů formuluje 5 základních strategických linií - proměna obsahu, způsobů a hodnocení vzdělávání, rovný přístup ke kvalitnímu vzdělávání, podpora pedagogických pracovníků, zvýšení odborných kapacit, důvěry a vzájemné spolupráce a zvýšení financování a zajištění jeho stability.³
- **Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR 2023 – 2027** je implementačním dokumentem Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+. Dlouhodobý záměr definuje „základní cíle vzdělávací politiky na dané období a stanovuje opatření na úrovni státu a vymezuje prostor pro řešení na úrovni krajů“.⁴
Dokument stanovuje cíle vzdělávací politiky a na úrovni státu předkládá opatření, která kraje aplikují v konkrétní podobě prostřednictvím vlastních dlouhodobých záměrů vzdělávání.
Dokument stanovuje tři priority MŠMT:
 1. Děti a mládež: Osobnostní rozvoj a motivace pro celoživotní učení,
 2. Školy a pedagogové: Moderní vzdělávání a připravení pedagogové,
 3. Efektivní systém školství: Udržitelný a efektivní systém založený na odpovědnosti za výsledky.
- **Strategie rovnosti začleňování a participace Romů (Strategie romské integrace) 2021 – 2030**, která má prostřednictvím účinných nástrojů (mechanismů a procesů) posilovat a zaručit rovné zacházení romské národnostní menšiny. Strategii navázala Česká republika na a řadu unijních dokumentů, kterými je jako členský stát Evropské unie vázána. Evropská unie navrhla v oblasti školství dva minimální cíle: „alespoň o polovinu snížit rozdíl v účasti na předškolním vzdělávání a alespoň o polovinu snížit podíl romských dětí, které navštěvují segregované základní školy v členských státech s významnou romskou populací.“⁵
Strategie navrhuje opatření k vyšší účasti romských dětí ve věku od 4 let v předškolním vzdělávání (také v souvislosti s povinným předškolním vzděláváním dětí, které dosáhly pátého roku věku před zahájením povinné školní docházky) a ke snížení počtu žáků, kteří předčasně opouštějí vzdělávací systém (žáci ohroženi školním neúspěchem). Je třeba se také zaměřit na podporu pedagogů a školních psychologů.

³ <https://www.edu.cz/strategie-msmt/s2030/>

⁴ <https://msmt.gov.cz/file/61987/>

⁵ Strategie rovnosti, začleňování a participace Romů 2021 – 2030 – str. 6,
file:///C:/Users/vecja/Downloads/Strategie-rovnosti--zacleneni-a-participace-Romu-2021---2030---textova-cast_OK_2.pdf

- **Strategie rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje pro období 2021–2027** je koncepčním „dokumentem určující dlouhodobou vizi, strategické cíle a dlouhodobé a střednědobé priority pro rozvoj Olomouckého kraje. Strategie je zpracovávána s dlouhodobým výhledem za rok 2030. Dokument tvoří „Analytická část“ a „Návrhová část“.
- **Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Olomouckého kraje na období 2024 – 2028**, který je zpracován v souladu s národní strategií, a současně zohledňuje podmínky vzdělávání v kraji. Dlouhodobý záměr vzdělávání Olomouckého kraje obsahuje strategii rozvoje regionálního školství. Stanovuje průřezová témata v oblasti digitálního vzdělávání a AI, rozvoje podnikavosti a kreativity, vzdělávání pro udržitelnost a well-beingu, klima školy a podpory pohybových aktivit z hlediska rovných příležitostí.⁶ V areálu Střední polygrafické školy v Olomouci vznikne moderní kreativně-edukační centrum. Projekt připravilo Moravské divadlo Olomouc ve spolupráci se statutárním městem Olomouc a Olomouckým krajem.
- **Koncepce rozvoje tělovýchovy a sportu Olomouckého kraje 2024-2028**
Koncepce vymezuje oblasti podpory sportu, stanovuje priority a opatření k zajištění dostupnosti sportovních zařízení pro občany Olomouckého kraje. Zabývá se také podmínkami pro zabezpečení rozvoje školního, závodního a rekreačního sportu. Základní strategické cíle uvedené koncepce jsou rozděleny do osmi oblastí:
 - 3.1 Oblast 1 – Rozvoj sportu pro všechny
 - 3.2 Oblast 2 – Podporovat širokou základnu výkonnostních sportovců
 - 3.3 Oblast 3 – Rozvoj školního a univerzitního sportu
 - 3.4 Oblast 4 – Odbornost ve sportu
 - 3.5 Oblast 5 – Obnova a budování sportovních zařízení
 - 3.6 Oblast 6 – Sport handicapovaných
 - 3.7 Oblast 7 – Konkurenceschopnost sportovní reprezentace ČR
 - 3.8 Oblast 8 – Komerční sport
- **Strategický plán rozvoje města Olomouce** je základním střednědobým rozvojovým dokumentem. Snaží se efektivně řídit procesy plánování sociálně-ekonomického **rozvoje** území **města**. Strategický plán rozvoje města Olomouce se skládá ze tří částí: Analytická část, Návrhová část a Implementační část
Návrhová část strategického plánu je rozdělena do čtyř pilířů:
Pilíř 1: Konkurenceschopná a kreativní Olomouc;
Pilíř 2: Olomouc – perla Evropy;
Pilíř 3: Udržitelná Olomouc;
Pilíř 4: Olomouc – funkční centrum regionu.
Pilíř 1 obsahuje specifické cíle 1.1 a 1.2, které se zaměřují na zlepšení infrastruktury, technického vybavení škol a zefektivnění systému kvality výuky a výchovy včetně kariérového poradenství.

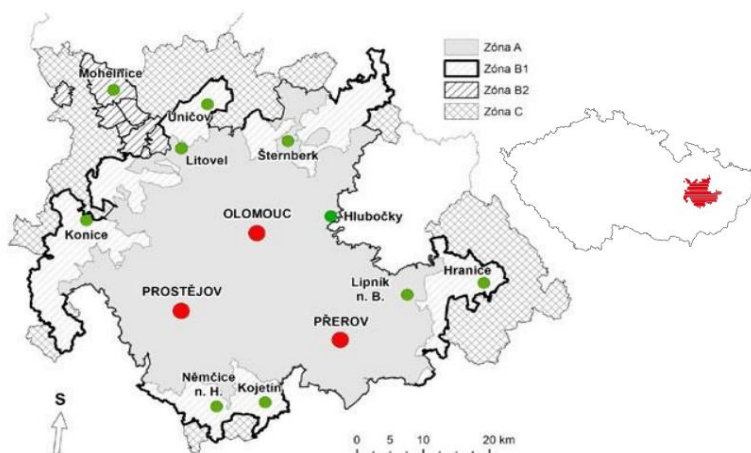
⁶ https://www.edu.cz/wp-content/uploads/2024/07/07_Olomoucky-kraj_DZ-OK-2024-2028.pdf

- **Integrovaná územní strategie ITI Olomoucké aglomerace (2021 - 2027)**, představuje realizaci integrované strategie rozvoje území aglomerace. Olomoucká aglomerace zahrnuje 9 správních obvodů ORP: Hranice, Konice, Lipník nad Bečvou, Litovel, Olomouc, Prostějov, Přerov, Šternberk a Uničov.

Zahrnuje klíčové investice řešící problémy území z více než jedné prioritní osy jednoho nebo více programů financovaných z Evropských strukturálních a investičních fondů (dále jen "ESIF"). ITI předpokládá převážně realizace větších, investičně náročnějších projektů, které mají významný dopad pro území.

Řešenými tématy jsou: mobilita, zaměstnanost, vzdělávání, podnikání, výzkum a inovace, cestovní ruch, životní prostředí a sociální oblast.

Téma vzdělávání se zaměřuje na rozvoj kompetencí žáků a studentů, na zvýšení kapacity předškolních zařízení, podporu začleňování zejména žáků a studentů se specifickými potřebami, žáků a studentů ohrožených obecně školním neúspěchem (žáci a studenti předčasně opouštějící vzdělávací systém), ale také např. na zvýšení kompetencí pedagogických pracovníků. Téma se zaměřuje nejenom na děti a žáky, ale také na pedagogické pracovníky.

7

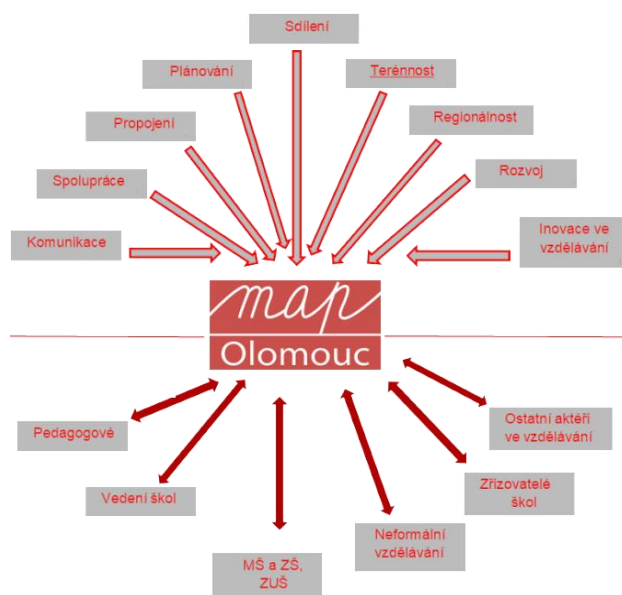
Téma rozvíjí a zvyšuje kvalitu vzdělávání a posiluje roli zájmového a neformálního vzdělávání. Projekty jsou především zacíleny na investiční akce v zařízeních základních a mateřských škol a pořízení vybavení pro rozvoj žáků v klíčových kompetencích.

- **Programové prohlášení Rady města Olomouce („RMO“)** na období 2022 – 2026 – mezi priority RMO je začleněna také výchova a vzdělávání. Základními principy „Olomouc vzdělaná“ jsou: modernizace budov a prostředí ZŠ a MŠ, zvýšení kapacity MŠ a školních zařízení, modernizace a rozšíření sportovišť v areálech škol, formou dotace zvýšení dostupnosti školních a mimoškolních aktivit dětí a mládeže, větší zapojení škol do života města a podpora technických, informačních a sociálních dovedností žáků a jejich kreativity. Bude zlepšena struktura ZŠ a MŠ a školských zařízení, nastavena podpora a vedení ředitelů škol, podpořena a rozvíjena spolupráce škol s Univerzitou Palackého, Pevností poznání a dalšími organizacemi a dále např. bude podporována a rozvíjena dopravní výchova dětí a žáků.

⁷ [https://olomouc.eu/administrace/repository/gallery/articles/16_/16335/Strategie ITI-Olomouc 06 2021.cs.pdf](https://olomouc.eu/administrace/repository/gallery/articles/16_/16335/Strategie_ITI-Olomouc_06_2021.cs.pdf)

- **Místní akční plán vzdělávání v ORP Olomouc** je realizován od roku 2016. V období od 1. 3. 2016 do 28. 2. 2018 byl realizován MAP I, MAP II v období od 1. 8. 2018 do 30. 4. 2022, MAP III od 1. 5. 2022 do 23. 11. 2023 a v současné době, od 1. 12. 2023 probíhá realizace MAP IV. MAP IV bude ukončen 31. 12. 2025. MAP je realizován na území města Olomouce, obce Bystrovice a vojenského újezdu Libavá. Od roku 2026 bude pokračovat MAP V.

Hlavním cílem projektu MAP V je podpora hladkého přechodu mezi druhy škol, případně jejich stupni. Výzva také podpoří změny v oblasti stravování.⁸

9

- Dne 7. 9. 2022 představila Evropská komise Evropskou strategii v oblasti péče. **Doporučení ministrů EU týkající se předškolní péče a dlouhodobé péče** (Barcelonské cíle pro rok 2030) doprovází 2 návrhy – o předškolním vzdělávání a péči a o cenově dostupné vysoce kvalitní dlouhodobé péči. Strategie doporučuje, aby se alespoň 45 % dětí mladších 3 let účastnilo předškolního vzdělávání a péče a alespoň 96 % dětí ve věku od 3 let do zahájení povinné školní docházky. Druhý návrh vyzývá členské státy, aby omezily přímé výdaje rodičů a nabídly rodičům řešení s atypickou pracovní dobou ke sladění pracovního a rodinného života.
- **Akční plán EU pro integraci a začlenění na období 2021 – 2027** (24. 11. 2020) – mezi hlavní opatření patří inkluzivní vzdělávání a odborná příprava od raného dětství až po vysokoškolské vzdělávání. Zveřejňuje soubor nástrojů pro předškolní vzdělávání a péči, který poskytuje malým dětem se speciálními potřebami odbornou podporu.
- **Usnesení Rady EU o strategickém rámci evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy** s ohledem na vytvoření Evropského prostoru vzdělávání a další vývoj po jeho dosažení (2021 – 2030) – hlavními strategickými prioritami jsou: zlepšení kvality, rovnosti, inkluze a úspěchu pro všechny ve vzdělávání a odborné

⁸ https://opjak.cz/vyzvy/vyzva-c-02_25_041-akcni-planovani-v-uzemi

⁹ <https://map.olomouc.eu/popis-projektu-map-iv/>

přípravě, celoživotní učení a mobilita realitou pro všechny, posilování kompetencí a motivace v pedagogických povoláních, posílení evropského vysokoškolského vzdělávání a podpora ekologické a digitální transformace ve vzdělávání a odborné přípravě a jejich prostřednictvím.

Koncepce rozvoje školství na období 2026 – 2030 má tři části:

Úvod

- 1. Analytická část**
- 2. Návrhová část**
- 3. Implementační část.**

Proces zpracování

Proces zpracování koncepce probíhal v souladu s Vnitřním předpisem pro tvorbu tematických koncepčních dokumentů statutárního města Olomouce platného a účinného od 1. 2. 2019.

Gestor strategie jmenoval manažera strategie, společně jmenovali členy týmu. Manažer strategie a členové týmu se dohodli na ustanovení pracovní skupiny, jejímiž členy jsou mj. ředitelé mateřských a základních škol. Pracovní tým spolupracuje na tvorbě dokumentu s Komisí pro výchovu a vzdělávání a využití volného času.

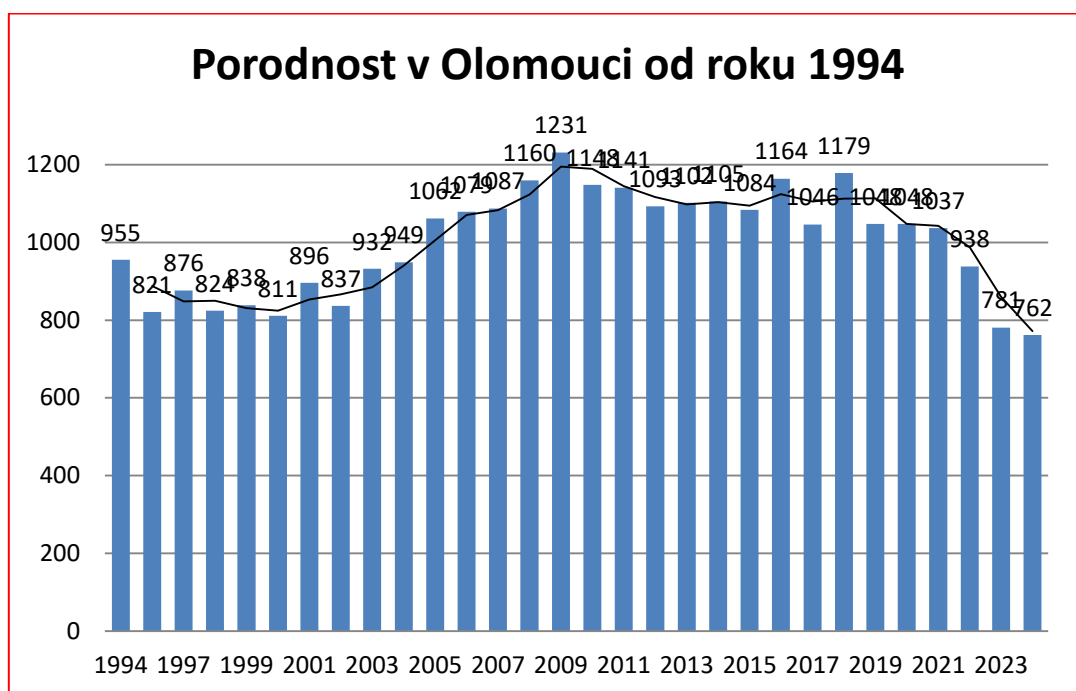
1 Analytická část

1 Analytická část

1.1 Demografický vývoj

Demografie (*démós* – lid *graféin* – psát, popisovat) je věda, která studuje proces reprodukce lidských populací. Objektem studia demografie tedy jsou lidské populace, předmětem jejího studia je proces demografické reprodukce, tedy přirozený proces obnovy obyvatelstva důsledkem rození a vymírání.¹⁰

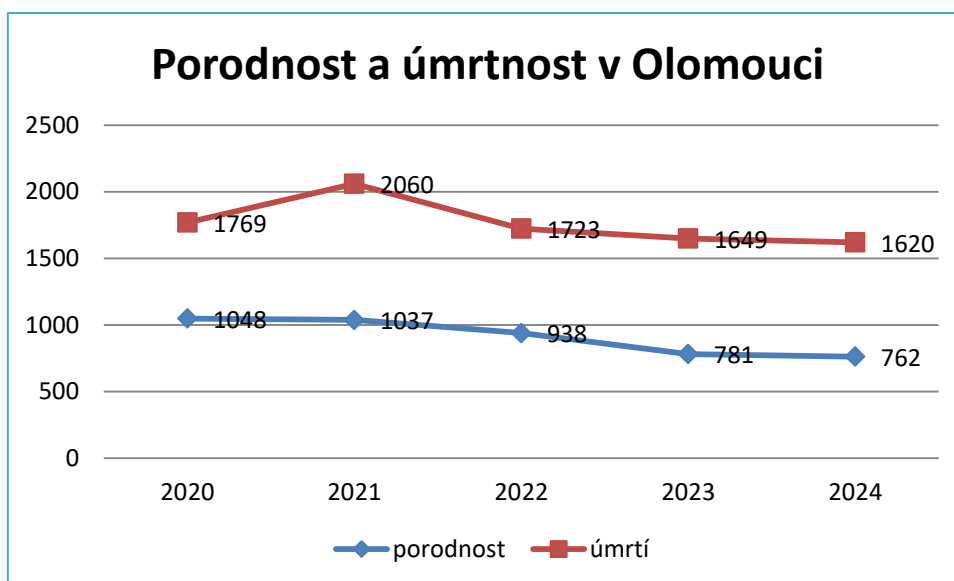
Průměrný počet narozených dětí v posledních 5 letech se pohybuje kolem 970 dětí ročně. V roce **2024 se v Olomouci narodilo** nejméně dětí za posledních sledovaných 30 let – narodilo se **pouze 762 dětí** (děti občanů Olomouce). Zemřelo ale 1 620 olomouckých občanů. V rámci celé České republiky je generace narozených v roce 2024 dle Českého statistického úřadu (dále je ČSÚ) nejslabší za posledních 22 let.¹¹

rok	počet dětí	rok	počet dětí	rok	počet dětí
1994	955	2005	1062	2015	1084
1996	821	2006	1079	2016	1164
1997	876	2007	1087	2017	1046
1998	824	2008	1160	2018	1179
1999	838	2009	1231	2019	1048
2000	811	2010	1148	2020	1048
2001	896	2011	1141	2021	1037
2002	837	2012	1093	2022	938
2003	932	2013	1102	2023	781
2004	949	2014	1105	2024	762

¹⁰ <https://cs.wikipedia.org/wiki/Demografie>

¹¹ <https://csu.gov.cz/databaze-demografickych-udaju-za-obce-cr>

Vysoký počet úmrtí v letech 2020 až 2023 je poznamenán obdobím celosvětové pandemie Covid – 19. V ČR trvala epidemie virové nemoci Covid-19 a její mutace od 1. 3. 2020 do 5. 5. 2023. V tomto období byla postupně přijímána opatření ke snížení šíření nemoci. V té době se současně projevila velká solidarita - lidé mezi sebou sdíleli návody na roušky, pořádali sbírky, vznikaly programy na podporu nejvíce ohrožených skupin obyvatelstva. Školy při uzavření škol zavedly na podporu vzdělávání distanční výuku. Distanční výuka a zavedená opatření narušila v mnoha případech sociální a společenské vazby.

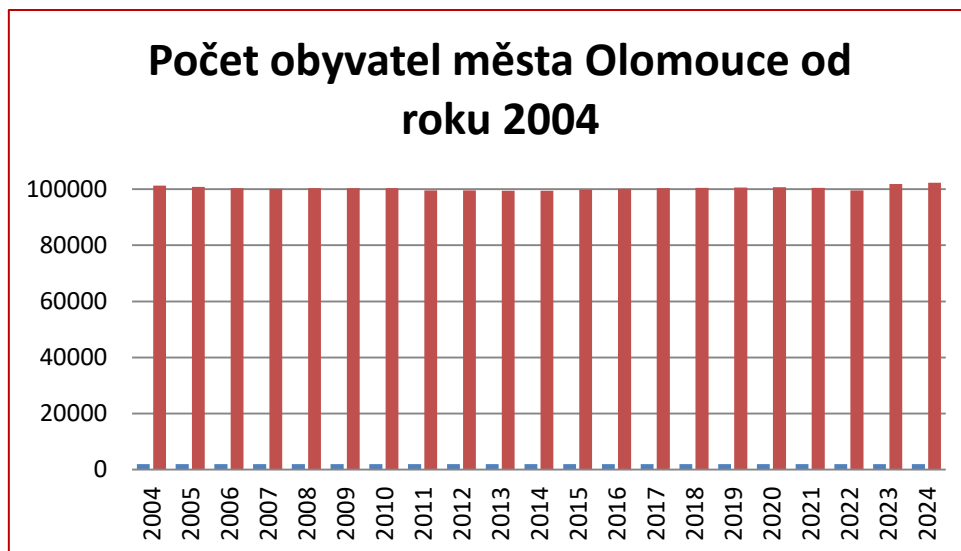
Porodnost posledních let vykazuje velké výkyvy mezi jednotlivými roky. **Nejvyšší porodnost** byla od sledovaného roku **1994** v roce 2009, kdy se narodilo **v Olomouci 1 231 dětí**.

Na meziroční rozdíly v počtu narozených dětí mají vliv různé faktory - migrace obyvatel, možnost rodičů vybrat si porodnici, ve které bude matka rodit, porodnost předchozích let – dospívají silnější či slabší populační ročníky, sociální a ekonomický rozvoj společnosti a jeho dopad na rodiny nebo změna demografického chování obyvatel (Největší změna demografického chování, která se nadále projevuje, se udála po roce 1989. Na začátku 90. let došlo ke změně hodnot a postojů v manželském soužití a zakládání rodin. K počtí prvního potomka dochází většinou ve vyšším věku, než tomu bylo před rokem 1989.)

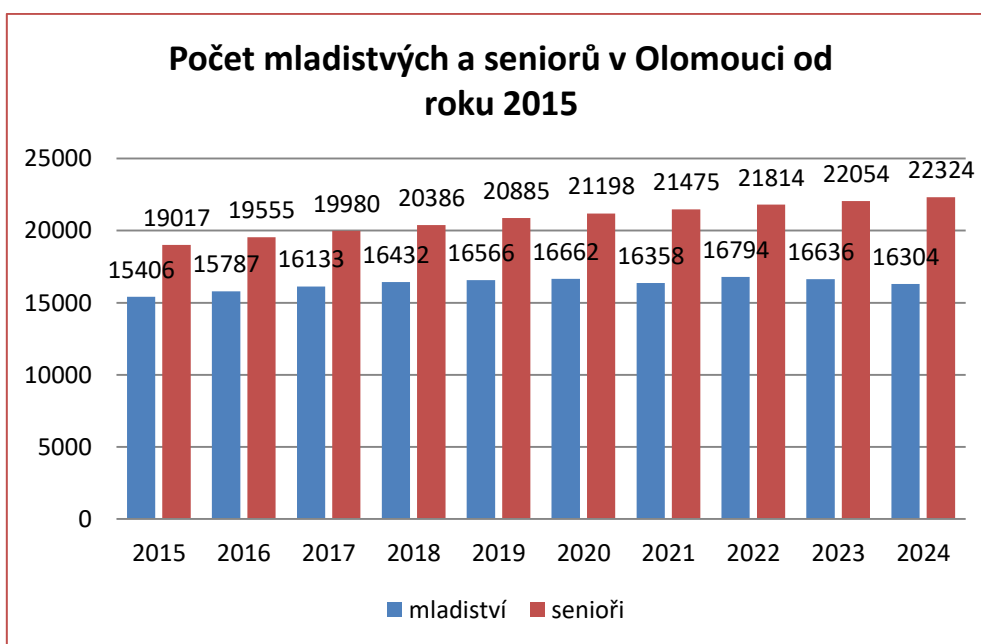
Počet obyvatel České republiky se během roku 2024 zvýšil z necelých 10,83 milionu na 10,90 milionu. Nárůst počtu obyvatel však není způsoben vyšší porodností, ale zahraniční migrací. Tou přibýlo v obyvatelstvu 94,7 tisíce osob, zatímco přirozenou měnou 21,6 tisíce osob ubylo.

Migrace měla vliv také na počet obyvatel města Olomouce. V roce **2024** mělo město Olomouc **103 tisíc obyvatel**. Podle údajů ČSÚ k 1. 1. 2024 oproti roku 2023 přibýlo díky migraci v Olomouci 770 obyvatel.

Z uvedených dat lze predikovat budoucí hodnoty: dle ČSÚ lze očekávat, že počet narozených dětí se bude v příštích letech nadále snižovat, v nejhorší variantě se může snížit počet narozených v Olomouci pouze na 600 dětí.

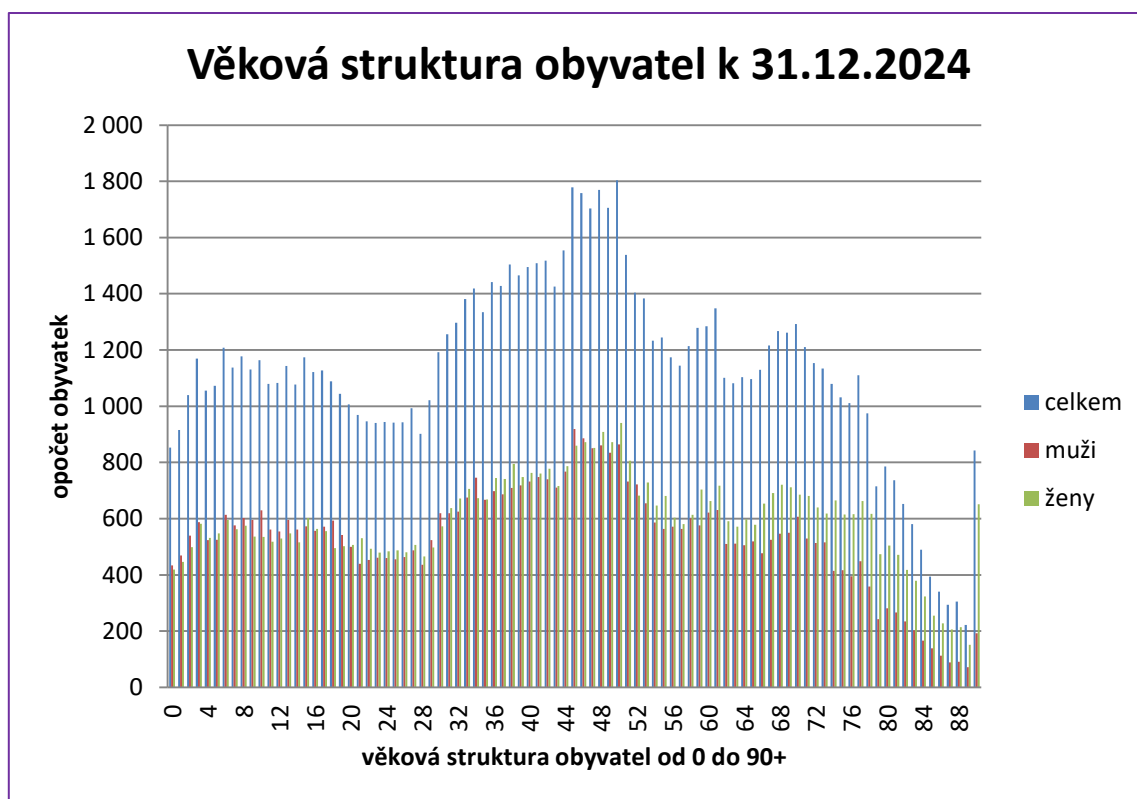

Naopak počet seniorů přibývá. „Za seniory považujeme obyvatele České republiky ve věku 65 let a více. Jejich podíl v populaci neustále roste, na konci roku 2023 představoval jednu pětinu, přitom v roce 1993 to bylo 13 %. Od roku 2006 mají senioři trvale početní převahu nad dětmi mladšími 15 let, v prosinci 2023 připadalo na 100 dětí téměř 130 seniorů, očekává se, že v roce 2040 tento poměr přesáhne hodnotu 200.“¹²

Olomoucký kraj se řadí mezi kraje s nejvyšším počtem seniorů. V dalších letech se do důchodového věku posunou silné populační ročníky 70 a 80 let minulého století, podíl osob starších 60 let se zvýší, počet lidí v produktivním věku se bude naopak snižovat. Celorepublikový trend stárnutí populace je patrný také v obcích. **V Olomouci** bylo v roce **2015** dle ČSÚ **19 017 seniorů**, naproti tomu **15 406 dětí** do 14 let. V roce **2024** bylo na **21 227 seniorů** **16 304 dětí**. Od roku 2015 došlo k **nárůstu** počtu **mladistvých o 5,8%**, naproti tomu počet **seniorů narostl o 11,6%**.

¹² <https://csu.gov.cz/seniori?pocet=10&start=0&skupiny=31&razeni=-datumVydani>, 3. 12. 2024

Nezaměstnanost

Zaměstnavatelé při náboru pracovníků vnímají dostupnost kvalifikované pracovní síly jako jeden z omezujících faktorů činnosti podniků. Na trhu práce chybí hlavně specializované dělnické profese a vysokoškolsky vzdělaní odborníci, zejména ti s technickým vzděláním.

V evidenci uchazečů o zaměstnání, podle dat Úřadu práce ČR, je **v Olomouci vedeno 84 mladistvých** – mezi uchazeči o zaměstnání jsou mladiství, kteří nenastoupili na střední školu, protože se na ni nedostali, nepokračují v dalším vzdělávání, dokončili dvouleté učební obory nebo nedokončili středoškolské studium.

Z celkového počtu evidovaných uchazečů jsou také mladiství, kteří nikdy nepracovali, a tedy ani nezískali základní pracovní návyky, 45 mladistvých je v evidenci úřadu práce vedeno více než 5 měsíců.¹³ To vyvolává potřebu více se zaměřit na žáky ohrožené školním neúspěchem a jejich uplatnitelnost na trhu práce, což může mladistvým pomoci k lepším startovacím sociálním podmínkám v životě.¹⁴

Mladiství celkem							
v evidenci ÚP ČR Olomouc							
na konci sledovaného období		z toho:					
		dosažitelní		v evidenci déle než 5 měsíců		dosud nepracovali	
celkem	dívky	celkem	dívky	celkem	dívky	celkem	dívky
84	36	82	36	45	19	78	34

¹³ <https://www.mpsv.cz/web/cz/poleetni-statistiky-absolventu>

¹⁴ <https://www.mpsv.cz/absolventi-skol-a-mladistvi>

1.2 Mateřské školy

Hlavní cíl předškolního (preprimárního) vzdělávání je zacílen na rozvoj osobnosti dítěte - sociální, emocionální, kognitivní i fyzický s ohledem na jeho dispozice a individualitu.

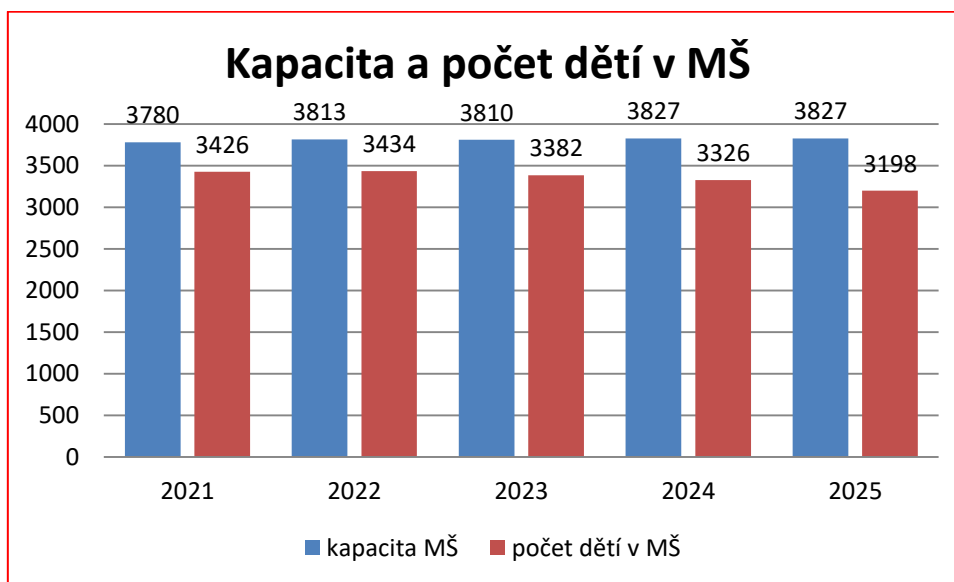
Předškolní vzdělávání probíhá v mateřských školách pro děti zpravidla ve věku od 2 do zpravidla 6 let. Dítě mladší 3 let nemá na přijetí do mateřské školy právní nárok. Pro děti v předškolním roce (dětí, které k 31. 8. před daným školním rokem dosáhnou alespoň 5 let) je vzdělávání povinné. Dětem mladším 3let zákon docházku do MŠ umožňuje, ale neukládá již zřizovateli jako povinnost zajistit pro tyto děti kapacitu.

Statutární město Olomouc zřizuje 49 mateřských škol – z toho **23 mateřských škol** je sloučeno do **12 příspěvkových organizací mateřských škol**, a do **příspěvkových organizací základních škol** je sloučeno **26 mateřských škol**.

V rejstříku škol a školských zařízení je zapsaná **nejvyšší povolená kapacita** mateřských škol celkem **3 827 dětí**, mateřské školy zřizované statutárním městem Olomouc navštěvuje 3 326 dětí.

Poměr kapacity a počtu dětí v mateřských školách může vyvolat dojem velkého počtu volných míst. Legislativní opatření¹⁵ při přijímání dětí mladších 3 let a dětí s podpůrným opatřením však vyžaduje snížení počtu dětí ve třídě (počet dětí ve třídě se může z důvodu přijetí dítěte s podpůrným opatřením snížit až o 5 dětí, při přijetí dítěte mladšího 3 let se počet dětí ve třídě může snížit až o 6 dětí), tímto opatřením nelze kapacitu mateřských škol plně využít a v mateřských školách jsou vykazována volná místa.

K navýšení počtu dětí ve třídách dochází po ukončení poskytování podpůrného opatření nebo při dovršení věku 3 let dítěte.

Zřizovatel statutární město Olomouc přijímá opatření vedoucí k navýšení kapacity MŠ budováním nových tříd. V roce 2025 byly zprovozněny 2 nové třídy: přístavbou ke stávající budově v MŠ Chomoutov vznikla jedna třída s **kapacitou 25 dětí** a rekonstrukcí uvolněných prostor bývalé ubytovny lektorů v MŠ Čajkovského jedna třída s **kapacitou 25 dětí**. Vzhledem k očekávanému demografickému vývoji je kapacita mateřských škol

¹⁵ Prováděcí předpis ke školskému zákonu vyhláška č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, v platném znění

v současné době dostatečná – **dle výkazu k 1. 9. 2025 bylo v MŠ 3 198 dětí**, ke stejnému datu byla kapacita MŠ 3 827 dětí.

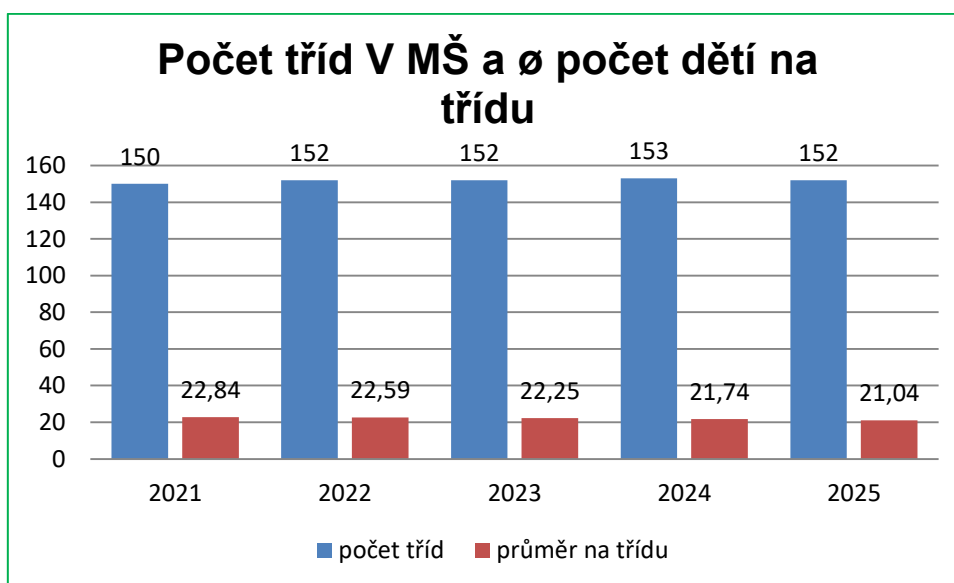
Do budoucna je nutné kapacity sledovat a to zejména s ohledem na demografický vývoj a územní rozvoj města Olomouce.

Lze předpokládat, že na kapacitu mateřských škol bude mít vliv plánovaná **bytová výstavba** nového území na okraji města v oblasti Pražská. Hlavním účelem **projektu „Pražská východ“** je výstavba nového obytného území. Cílem je vytvořit novou obytnou lokalitu s kvalitním prostředím pro bydlení a dostatečnou zelení, prostorem pro dopravu a pěší.

Projekt předpokládá výstavbu cca 5 000 bytů a rodinných domů, což bude mít vliv na umístování dětí do mateřské školy MŠ Čapka Choda, MŠ Helsinská, MŠ Na Trati, MŠ Svatoplukova a MŠ Škrétova. Potřeba navýšení kapacity vyplyne z věkové struktury nové obytné oblasti. Kapacita mateřských škol bude sledována a dle potřeby v předstihu řešena.

Další projekt, který by mohl mít vliv na kapacitu mateřských škol je individuální, bytová a průmyslová zástavba opuštěného bývalého areálu VOP ve Velkomoravské ulici. V této lokalitě je **plánovaný vznik nové městské čtvrti „Nová Velkomoravská“**.

Projekt bude mít **největší dopad na kapacitu MŠ Přichystalova a dále MŠ Rooseveltova, MŠ Holečkova, MŠ Řezníčkova.** Také v tomto případě závisí kapacita mateřských škol na věkové struktuře obyvatel nové městské čtvrti. Kapacita mateřských škol bude nadále sledována a dle potřeb řešena navýšením potřebné kapacity.

Vzhledem k nepříznivému populačnímu vývoji je nutné počítat s volnou kapacitou mateřských škol v oblastech, v nichž nebude probíhat bytová výstavba a také v souvislosti se zrušením odkladů povinné školní docházky. Uvolněné kapacity bude možné v budoucnu využít např. k přijímání dětí mladších 3 let.

Kapacitu mateřských škol zřizovaných statutárním městem Olomouc doplňují vhodně **mateřské školy jiných zřizovatelů**, které jsou zřizované fyzickými a právnickými osobami, Olomouckým krajem, MŠMT, Univerzitou Palackého nebo registrovanou církví. **Kapacita mateřských škol jiných zřizovatelů je 934 dětí, což je téměř 20% z celkové kapacity mateřských škol všech zřizovatelů na území města Olomouce.** Také kapacity těchto mateřských škol budou sledovány v rámci území města.

Mateřské školy nabízejí celou řadu aktivit a služeb. Kromě běžné předškolní výchovy se zaměřují na rozvoj dětí v mnoha oblastech, jako je hudební, výtvarná a pohybová výchova, a také na přípravu dětí na školní docházku. Dále se děti mohou účastnit zájmových kroužků, výletů, exkurzí a dalších akcí, které mateřské školy organizují. Mateřské školy také úzce spolupracují s rodiči a dalšími institucemi, jako jsou pedagogicko-psychologické poradny a speciálně pedagogická centra.

Dětské skupiny

Zřizovatel statutární město Olomouc reaguje na žádosti rodičů 2 letých dětí zřízením **2 dětských skupin** s celkovou **kapacitou 32 dětí**. Dětské skupiny jsou určeny pro děti ve věku od 6 měsíců do 4 let.

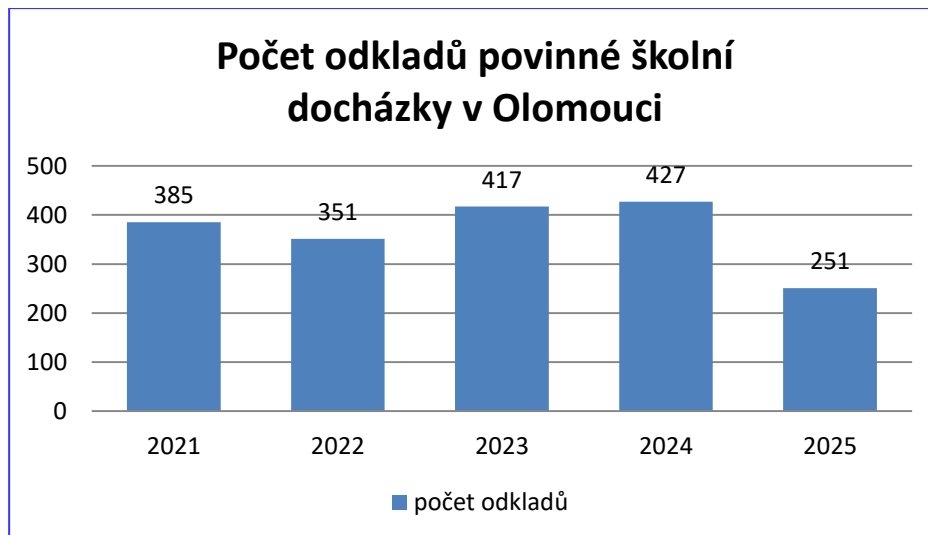
Od 1. ledna 2026 budou obce povinny zajistit místo v dětské skupině pro každé tříleté dítě, které nebylo přijato do MŠ a rodič o to požádá.

Na území města Olomouce mohou rodiče využít dětské skupiny také jiných zřizovatelů, kteří takto reagují na poptávku rodičů po socializaci a vzdělávání mladších dětí. Celková kapacita dětských skupin jiných zřizovatelů činí cca 397 dětí.

Odklady povinné školní docházky

Odklad povinné školní docházky **se týká zákonných zástupců dítěte staršího pěti let**. V případě doporučení pedagogicko-psychologickou poradnou mohou rodiče žádat o odklad povinné školní docházky.

Odklady povinné školní docházky se v posledních letech znásobily. Každoročně má odklad pětina až čtvrtina dětí předškolního věku. Ve školním roce 2023/2024 to bylo podle Českého statistického úřadu 22,3 % šestiletých dětí, což je podle expertů zbytečně moc. V případě odkladu povinné školní docházky má jít o mimořádné opatření (to by se mohlo týkat asi 2 % dětí).¹⁶

17

I když byla v uplynulých letech přijata řada opatření za účelem snížení počtu odkladů školní docházky, žádné opatření, ani zavedení povinného předškolního vzdělávání, nepřineslo očekávané snížení podílu dětí s odkladem školní docházky (v Olomouckém kraji byl podíl odkladů školní docházky nejvyšší v České republice – 28,06%).

¹⁶ <https://www.novinky.cz/clanek/veda-skoly-novela-chce-omezit-pocet-odkladu-skolni-dochazky-presunout-zapisky-do-skol-i-zmenit-hodnoceni-zaku-40489437>, publikováno 19. 9. 2024

¹⁷ <https://www.eduin.cz/clanky/zruseni-odkladu-skolni-dochazky/> publikováno 1. 10. 2024

Vysoký podíl dětí s odkladem školní docházky, které dále navštěvují mateřskou školu, snižuje dostupnost předškolního vzdělávání dětem ve věku od 3 let.¹⁸ „Vzhledem k vysokým podílům odkladů je zřejmé, že v řadě případů pro odklad nemůže být validní důvod. Tyto děti pak přicházejí o možnost socializace a včasného zahájení vzdělávání. Školy zase přicházejí o prospěšnou heterogenitu.“¹⁹

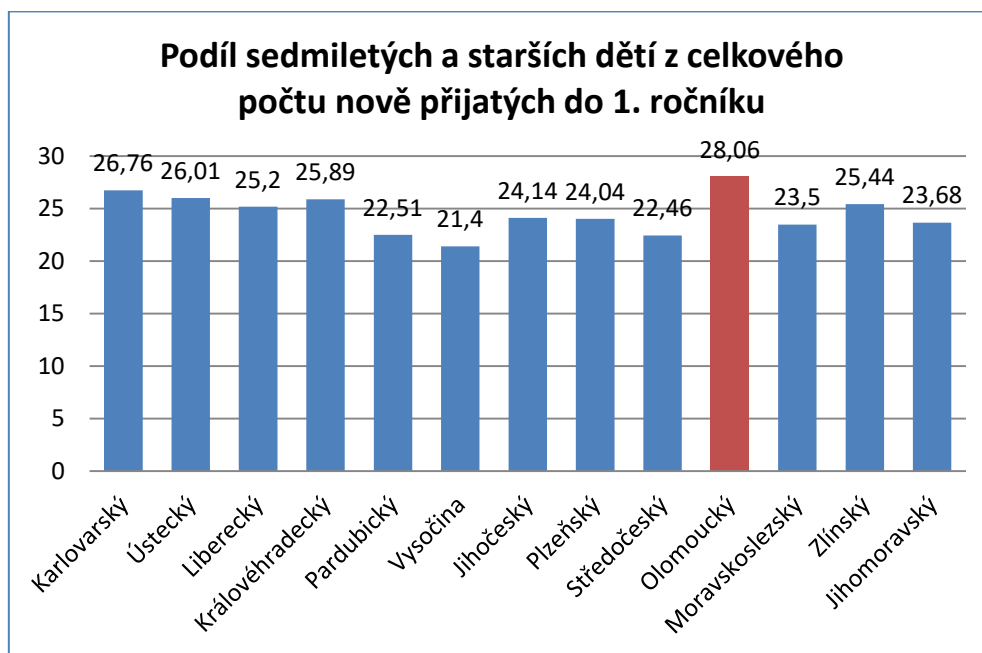
Podíl dětí s odkladem povinné školní docházky z celkového počtu dětí v mateřských školách v Olomouci – z doloženého porovnání je patrná **stoupající tendence odkladů školní docházky**.

rok	počet dětí v MŠ	počet odkladů	tj. %
2021	3 426	385	11,23
2022	3 434	351	10,22
2023	3 382	417	12,32
2024	3 326	427	12,83
2025	3 198	251	7,85

Podle **novely zákona č. 561/2004 Sb.**, školský zákon, mají být odklady pro děti dostupné jen ve výjimečných případech na základě doporučení odborného lékaře nebo klinického psychologa a následně školského poradenského zařízení (ŠPZ), že zdravotní stav dítěte dlouhodobě neumožňuje jeho účast ve vyučování. O odkladu povinné školní docházky rozhoduje ředitel základní školy.

Novela zákona také přinesla povinnost pro mateřské školy, aby předávaly výsledky pedagogického diagnostikování a vyhodnocení poskytovaných podpůrných opatření do nástupní základní školy.

Účinnost novely má postupný náběh k omezení odkladů školní docházky (rozložený do 3 let podle data narození dětí). Současně jsou zavedena další opatření, která zmírní nároky na základní školy v prvních letech po omezení odkladů.²⁰

¹⁸ Zpráva ČŠI Odklady povinné školní docházky, aktualizovaná data, Praha, duben 2024

¹⁹ https://www.csicr.cz/CSICR/media/Prilohy/2024_p%C5%99%C3%ADlohy/Dokumenty/Odklady_povinne_skolni_dochazky.pdf

²⁰ <https://www.eduin.cz/clanky/zruseni-odkladu-skolni-dochazky/> publikováno 1. 10. 2024

Školní vzdělávací program

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy schválilo dne 30. prosince 2024 revidované Rámcové vzdělávací programy pro základní a předškolní vzdělávání, které vymezují závazné rámce vzdělávání v mateřských školách. Rámcový vzdělávací program je závazný při tvorbě Školního vzdělávacího programu (ŠVP), mateřské školy současně zohledňují v ŠVP vlastní podmínky vzdělávání.

Ve školním roce 2024/2025 byla zrušena možnost upravit obsah vzdělávání v mateřských školách pro ukrajinské děti. Úprava vzdělávacího programu je nadále zachována pro děti s cizí státní příslušností, které požívají dočasnou ochranu po dobu kratší než 12 měsíců (včetně ukrajinských dětí).

Od nástupu dítěte s nedostatečnou znalostí českého jazyka poskytuje mateřská škola dětem jazykovou podporu, a to jak individuálně během dne nebo ve skupinové jazykové přípravě.

Ve školním roce 2025/2026 je v mateřských školách 142 dětí cizinců, z toho je 89 dětí ukrajinských, což je téměř 63% všech dětí cizinců ve školách.

Vybavení mateřských škol

Připravené prostředí je v mateřské škole jedním z nejdůležitějších činitelů vzdělávání a rozvoje osobnosti.

Vybavení do jednotlivých tříd je pořizováno podle potřeb a věkové struktury třídy. Třídy jsou vodně vybaveny nábytkem přizpůsobeným antropometrickým požadavkům dětí, vzdělávacími a didaktickými pomůckami, které pomáhají rozvíjet jemnou motoriku, koordinaci a učí děti různým dovednostem a znalostem, děti se podílejí na výzdobě interiéru. Dostatek vhodných podnětů podněcuje zvědavost a podporuje kreativitu dětí, logické upořádání pak vede k jejich samostatnosti a zodpovědnosti. Vybavení mateřských je funkční, bezpečné a přispívá k rozvoji dětí.

Doprava

K dopravě dětí do mateřských škol rodiče využívají pěší chůze, jízdy na kole, městské hromadné dopravy a osobních automobilů. Téměř u každé mateřské školy nebo v její blízkosti je prostor, kde mohou rodiče po dobu předání dítěte do MŠ parkovat. Zastávky městské hromadné dopravy jsou vesměs ve vzdálenosti do 5 minut od mateřské školy.

Problémem je absence zabezpečených prostor („koláren“), ve kterých by si děti mohly uschovat svá kola, odrážedla či koloběžky, kterými dojíždějí v doprovodu rodičů do mateřské školy.

K bezpečné dopravě dětí do mateřských a základních škol přispívá Plán udržitelné městské mobility Olomouc (PUMMO). PUMMO je dlouhodobý plán, který se zaměřuje na zlepšení dopravy a kvality života ve městě. Odborníci z Magistrátu města Olomouce poskytují mateřským školám odbornou pomoc a podporu při tvorbě školního plánu mobility (ŠPM).

Cílem ŠPM je zvýšit bezpečnost dětí při cestě do mateřské školy, ale také podporovat pohyb žáků a jejich samostatnost při samostatném pohybu – ŠPM nemůžeme zaměřovat s dopravní obslužností. ŠPM neřeší, jak nejlépe zaparkovat u školy, ale jak zajistit bezpečný pohyb dětí v okolí školy.

Mateřské školy v Olomouci se mohou zapojit do realizace ŠPM prostřednictvím různých opatření, jako je podpora chůze, jízdy na kole nebo využití hromadné dopravy. Do tvorby školního plánu mobility lze zapojit aktéry, kteří mohou mít vliv na formování bezpečného dopravního prostředí v okolí školy – děti, rodiče, pedagogy, ostatní zaměstnanci školy, zástupce úřadu, policie, dopravní odborníky a další.

Předškolní vzdělávání by se mělo v dalších letech, dle strategických dokumentů MŠMT, více zaměřit na rozvoj dovedností, které předcházejí čtení, psaní, výuce cizích jazyků a rozvoji základních principů práce s informacemi. Jedná se o tzv. kompetenční model učení, činnosti dětí tedy směřují k rozvoji klíčových kompetencí potřebných pro život. Revize RVP sjednocuje jednotlivé kompetence, umožňuje tedy návaznost mezi předškolním a základním vzděláváním.

Podpora rozvoje gramotností již v mateřských školách v posledních letech probíhá mj. také formou mezigeneračního setkávání - mateřské školy spolupracují s Rodinným centrem Heřmánek, které zprostředkovává předčítání dětem a různé besedy formou osobních návštěv seniorů v mateřských školách. Aktivitou je podporován rozvoj čtenářské gramotnosti a současně jsou upevňovány a rozvíjeny mezigenerační vztahy.

Již v mateřské škole jsou děti seznamovány s technickými a manuálními činnostmi a je rozvíjeno jejich kreativní myšlení. Mateřské školy začleňují do svých školních vzdělávacích programů kromě rozvíjení gramotností aktivity zaměřené na zdravý způsob života, environmentální výchovu a rozvoj pohybových činností dětí.

Statutární město Olomouc jako zřizovatel má zájem na rozvoji moderního předškolního vzdělávání. Podporuje rozvoj mateřských škol jak v oblasti vzdělávání, tak v oblasti provozní a vybavení – zlepšováním technického stavu a prostředí školních budov a okolí, moderním vybavením tříd. V oblasti vzdělávání podporuje budování odborných koutů a pořizování moderních učebních pomůcek, v provozní oblasti se zřizovatel také zaměřuje na realizaci opatření v oblasti energetických úspor, na opravy a modernizace budov, budování nových kapacit, modernizaci venkovního zázemí a realizaci dalších potřeb potřebných k poskytování předškolního vzdělávání v kvalitním a moderním prostředí.

1.2.1 Analýza dokumentů zahrnujících předškolní vzdělávání

Strategické dokumenty MŠMT týkající se mateřských škol se zaměřují na celkový rozvoj vzdělávací soustavy, rovný přístup ke kvalitnímu vzdělávání a podporu pedagogických pracovníků. Důraz je kladen na proměnu obsahu a způsobů vzdělávání, včetně podpory digitální gramotnosti a rozvoje informatického myšlení.

1.2.1.1 Hlavní směry vzdělávací politiky ČR do roku 2030+

Jedním z cílů Strategie 2030+ je zaručit spravedlivé šance dosáhnout na kvalitní vzdělání všem dětem v ČR, zlepšit kvalitu zaostávajících částí vzdělávací soustavy a maximálně rozvinout potenciál všech žáků vstupujících do vzdělávání.

Jedním z problémů mateřských škol je malá účast dětí ze sociálně znevýhodněného a odlišného kulturního prostředí na předškolním vzdělávání. Opatření v oblasti předškolního vzdělávání jsou zaměřena na zvýšení účasti dětí z uvedených skupin a tím poskytnutí větší šance na úspěch v základním vzdělávání.

1.2.1.2 Strategický plán rozvoje města Olomouce

Strategický plán rozvoje města Olomouce je dokumentem, který se snaží efektivně řídit procesy plánování sociálně-ekonomického rozvoje území města. Tento dokument vycházející z aktuálních potřeb území města Olomouce a jeho občanů stanovuje základní směry a priority budoucího vývoje města, definuje vizi a hlavní rozvojové cíle, které budou postupně naplňovány prostřednictvím realizace jednotlivých projektů, investic a aktivit.²¹

²¹ <https://menime.olomouc.eu/plany-a-strategie/strategicky-plan>

Jedním z pilířů dlouhodobého plánu města je kontinuální zlepšování infrastruktury škol a jejich technického vybavení. Cíl definuje potřebu obnovy infrastruktury podle potřeb jednotlivých škol. Obnova infrastruktury a vybavení škol bude probíhat postupně v jednotlivých letech.

Nejvíce požadavků mateřských škol směřuje na rekonstrukce instalací, střeš, na provedení energeticky úsporných opatření a na rozšíření kapacit v případě, že to vyžadují nevyhovující prostory nebo je možné prostory rozšířit.

Podpořeno bude také budování odborných učeben v MŠ, zejména polytechnických a přírodovědných. K rozvoji polytechnických dovedností bude umožněno mateřských školám sdílet odborné učebny základních škol.

Strategický plán města je zacílen také na podporu rozvoje pohybových aktivit již v mateřských školách, a to v době vyučování i formou mimoškolních aktivit.

Pro dvouleté děti a děti se speciálními vzdělávacími potřebami jsou upravovány prostory škol a pořizováno vybavení, didaktické a kompenzační pomůcky odpovídající jejich potřebám.

1.2.1.3 OP JAK - Šablony

Mateřské školy využívají v oblasti personální a vzdělávání projektů zjednodušeného vykazování, tzv. Šablony.

Výzva k podávání projektů Šablony I byla vyhlášena 25. 5. 2022 – cílem výzvy bylo přispět k zajištění rovného přístupu ke vzdělávání pro všechny děti, žáky a účastníky zájmového vzdělávání a k ověření modelu institucionalizace podpůrných pedagogických pozic – psychologa a speciálního pedagoga.

Výzva k podávání projektů pro Šablony II byla vyhlášena 23. 9. 2024. Cílem projektu je zajištění rovného přístupu ke kvalitnímu a inkluzivnímu vzdělávání prostřednictvím podpůrných personálních pozic (podpora dětí a žáků ohrožených školním neúspěchem a z marginalizovaných skupin).

Výzva k podávání projektů pro Šablony III byla vyhlášena 31. 3. 2020 – aktivity projektu byly zaměřeny na osobnostně profesní rozvoj pedagogů a zvyšování kvality ve vzdělávání v mateřských a základních školách prostřednictvím sdílení zkušeností pedagogů, spolupráce s odborníky z praxe, zahraničních stáží pedagogů a na pomoc školám při společném vzdělávání personálním posílením o školního asistenta, psychologa, speciálního pedagoga, sociálního pedagoga a chůvu.

Počet MŠ zapojených do šablon

Školní asistent	11 škol
Inovativní vzdělávání	5 škol
Vzdělávání pracovníků ve vzdělávání	7 škol
Sociální program MŠ	1 škola

V mateřských školách pracuje 1 speciální pedagog.

1.2.2 SWOT analýza MŠ

Silné stránky	Slabé stránky
▪ hustá síť MŠ na území města, ▪ MŠ jiných zřizovatelů (vč. MŠ speciálních) navyšují kapacitu MŠ na území města, ▪ zřizovatel deklaruje podporu rozvoje MŠ	▪ nedostatek samostatných a oddělených prostor pro práci s dětmi se speciálními potřebami a dětmi cizojazyčných rodičů, ▪ velké rozdíly mezi školami v oblasti zajišťování vzdělávání dětí se SVP,

- v oblasti vzdělávání, vybavení i modernizace objektů, ▪ pestrost vzdělávacích programů, ▪ moderní vybavení mateřských škol, ▪ dostatek podnětných pomůcek pro rozvoj dětí, ▪ možnost využití finančních prostředků z jiných zdrojů (mimo příspěvku od zřizovatele a státního rozpočtu na neinvestiční výdaje), ▪ dětské skupiny pro děti mladším 3 let	▪ obavy z nových vzdělávacích přístupů, ▪ nefunkční spolupráce mezi pedagogem a asistentem pedagoga
Příležitosti	Hrozby
▪ zlepšit technický stav budov, ▪ vybudovat polytechnické dílničky nebo je sdílet v ZŠ, ▪ více využívat sdílení mezi školami, vybudovat podpůrnou síť, ▪ podpořit nastavení systémové podpory pracovníků ve vzdělávání (supervize, mentoring), ▪ dále podporovat mezigenerační setkávání v MŠ, ▪ metodická podpora nově nastupujících ředitelek MŠ,	▪ přetrvávající nedostatek finančních prostředků na rekonstrukce, modernizace, velké opravy, ▪ stále narůstající administrativa, ▪ změna ve financování nepedagogických pracovníků ve školství, ▪ nepochopení smyslu revize RVP PV, ▪ snižování hodnoty PHmax, ▪ malý zájem o pozice ředitelů škol, ▪ legislativní úprava odkladů školní docházky, ▪ zvyšující se provozní náklady, ▪ demografický vývoj

1.3 Základní školy

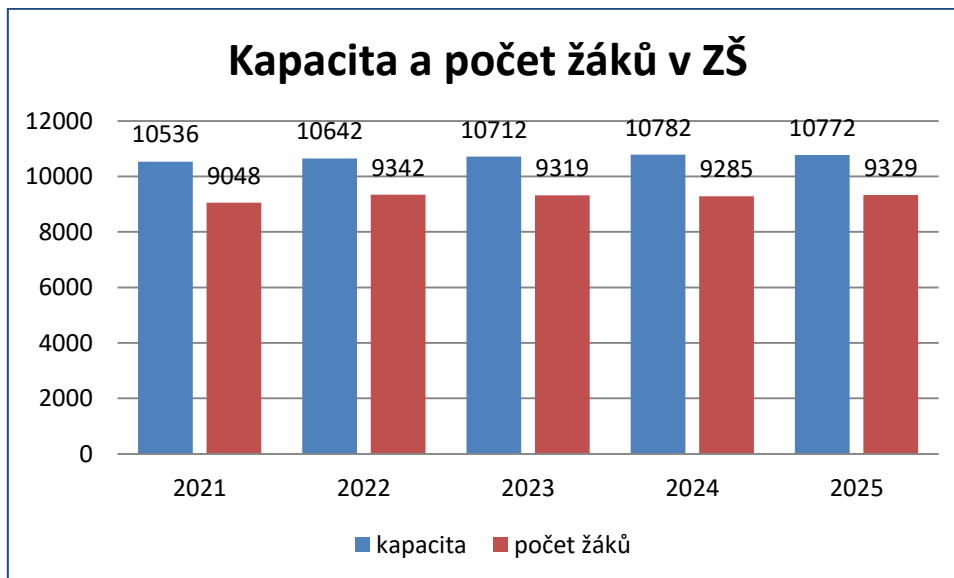
Cílem základního vzdělávání je poskytnout žákům základní znalosti, dovednosti a postoje potřebné pro jejich osobní rozvoj, další vzdělání a celoživotní učení a kvalitní zapojení do společnosti.

Statutární město Olomouc zřizuje **19 příspěvkových organizací základních škol**, do kterých je sloučeno celkem 24 základních škol – z toho 19 úplných s ročníky 1 až 9 a 5 neúplných s ročníky 1 až 5, z nichž jedna je samostatnou příspěvkovou organizací. Jedna základní škola s ročníky 1 až 5 je sloučena do příspěvkové organizace mateřské školy.

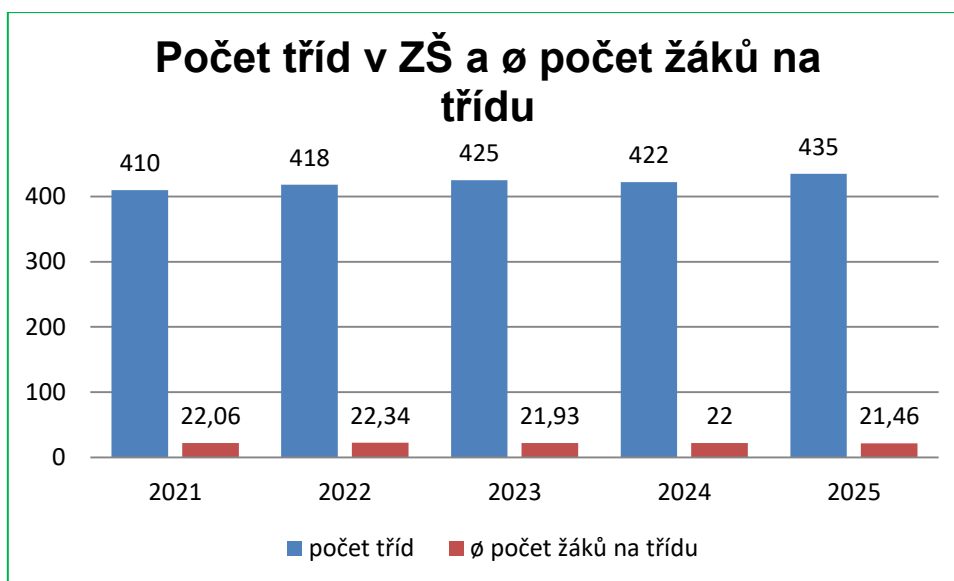
Kapacita ZŠ byla upravována pouze u škol, které se nachází ve spádovém obvodu s větším počtem dětí a to také pouze zvýšením kapacity tříd různých ročníků dle potřeby. **Počet žáků se v základních školách od roku 2022 mírně snižuje.**

Žáci z místních částí s nejnižším počtem obyvatel, jako jsou např. právě Topolany, Radíkov, Nedvězí, Týneček, dojíždějí do jiných částí města, do škol určených Obecně závaznou vyhláškou o školských obvodech základních škol OZV č. 5/2025 o školských obvodech základních škol, jejichž zřizovatelem je SMOI s účinností od 18. 9. 2025.

Podle výkazů k 30. 9. 2025 bylo v ZŠ celkem 9 329 žáků, rejstříková kapacita byla ke stejnému datu 10 772 žáků.

V roce 2025 je 435 tříd. Od roku 2021 přibýlo ve školách 25 tříd. Průměrný počet žáků na třídu v roce 2025 činí 21,46 žáků. Od roku 2021 je průměrný počet žáků na třídu cca 22.

ZŠ Heyrovského a ZŠ Stupkova jsou školy s nejvyšším počtem žáků: ZŠ Heyrovského od roku 2021 do roku 2025 navštěvovalo ve školním roce průměrně 895,6 žáků, což bylo **24,15 žáků na třídu**, ZŠ Stupkovu ve stejném období navštěvovalo ve školním roce průměrně 706,8 žáků, což bylo **22,15 žáků na třídu**.

Vzhledem k očekávanému populačnímu vývoji, kdy dle prognóz ČSÚ bude porodnost i nadále mírně klesat, je kapacita základních škol dostatečná. K navyšování kapacity dochází pouze v základních školách, které se nacházejí v území s větším počtem mladých rodin s dětmi.

Kapacitu základních škol doplňují školy zřizované fyzickými a právnickými osobami, veřejnoprávními institucemi a registrovanou církví. MŠMT a Olomoucký kraj zřizují na

území města Olomouce základní školy s alternativními prvky výuky (např. Waldorfské pedagogiky nebo pedagogiky Montessori) a školy pro žáky se speciálními potřebami učení zřízenými podle § 16 zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon v platném znění.

Rejstříková kapacita základních škol zřizovaných jinými zřizovateli je 1 931 žáků, která pokrývá 15,36 % celkové kapacity základních škol na území města Olomouce.

Školní vzdělávací program

Vzdělávací program je soupis, který stanoví zejména cíle vzdělávání, délku, formy, obsah a časový plán vzdělávání.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy schválilo dne 30. prosince 2024 revidované Rámcové vzdělávací programy pro základní a předškolní vzdělávání, které vymezují závazné rámce vzdělávání v základních školách.

Smyslem ŠVP je vytvořit podmínky pro zlepšení práce školy, pro její profilaci, rozvoj tvořivosti učitelů i žáků a vytváření společné ho klima školy.

Základním dokumentem pro tvorbu ŠVP je Rámcový vzdělávací program pro základní školy.

Přípravná třída základní školy

Přípravné třídy zřizované podle § 47 školského zákona je výchovný a vzdělávací program jako mezistupeň mezi předškolním a základním vzděláváním. Zřizuje se u základních škol pro děti, kterým by měla pomoci vyrovnat jejich vývoj, a kterým byl povolen odklad povinné školní docházky. Přípravná třída se zřizuje na základě § 47 odst. 1 zákona 561/2004 Sb., školský zákon, v platném znění, se souhlasem příslušného krajského úřadu. O zařazení dětí do přípravné třídy rozhoduje ředitel školy na žádost zákonného zástupce dítěte a na základě doporučení školského poradenského zařízení.

Hlavním smyslem zřízení přípravné třídy je připravit děti ze sociálně znevýhodněného prostředí, jazykovým znevýhodněním, sníženou koncentrací pozornosti, grafomotorickými obtížemi, vadami řeči či jiným znevýhodněním na vstup do první třídy základní školy.

Obsah vzdělávání v přípravné třídě je součástí školního vzdělávacího programu, děti se ve třídě neklasifikují.

Přípravná třída se nezapočítává do povinné školní docházky, ale stejně jako školní docházka, také vzdělávání v přípravné třídě je povinné a je vedeno v třídní knize, zákonní zástupci jsou povinni dítě omlouvat podle školního řádu. Děti z přípravné třídy mohou docházet do školní družiny základní školy.

Přípravnou třídu zřizuje příspěvková organizace Fakultní základní škola a Mateřská škola Olomouc, Holečkova 10.

Novelizace školského zákona však existenci přípravných tříd omezuje. Přípravné třídy budou postupně omezovány a v roce 2029 zaniknou.

Kurzy pro získání základního vzdělávání

Pro osoby, které nezískaly základní vzdělání, organizuje po projednání s krajským úřadem Základní škola a Mateřská škola Olomouc, Řezníčkova 1, příspěvková organizace kurzy pro získání základního vzdělávání.

Úspěšní absolventi kurzu získají vysvědčení o ukončení základního vzdělání. Účastníci kurzu nejsou žáky školy, ale jsou vedeni jako účastníci kurzu.

Určené školy

Určené školy v kontextu českého školství jsou školy, které byly na základě daných kritérií určeny k poskytování jazykové přípravy žákům s odlišným mateřským jazykem než čeština.

Takové školy mají zajistit, aby žáci co nejrychleji zvládli český jazyk a mohli se plně zapojit do výuky. V ZŠ je k 30. 9.2 025 vzděláváno 550 žáků s odlišným mateřským jazykem než český jazyk.

Žákům přicházejícím do školy s **různou úrovní znalostí češtiny** poskytuje pomoc formou jazykové přípravy tradičně Fakultní základní škola Olomouc, Hálkova 4, která má dlouhodobé zkušenosti s výukou českého jazyka žáků s odlišným mateřským jazykem a žáků rodičů cizinců, dále pak Fakultní základní škola dr. Milady Horákové a Mateřská škola Olomouc, Rožňavská 21, příspěvková organizace, Základní škola Olomouc, Zeyerova 28, příspěvková organizace, Základní škola Olomouc, Stupkova 16, příspěvková organizace, Základní škola Olomouc, Mozartova 48, příspěvková organizace, Základní škola a Mateřská škola Olomouc, Nedvědova 17, příspěvková organizace, Základní škola a Mateřská škola Olomouc, Řezníčkova 1, příspěvková organizace, Fakultní základní škola Komenium a Mateřská škola Olomouc, 8. května 29, příspěvková organizace, Fakultní základní škola a Mateřská škola Olomouc, Holečkova 10, příspěvková organizace, Základní škola a Mateřská škola Olomouc, Gorkého 39, příspěvková organizace.

Rovné příležitosti ve vzdělávání

Právo každého na vzdělání definuje Listina základních práv a svobod. Efektivní průběh společného vzdělávání vyžaduje spolupráci všech aktérů, kteří se na vzdělávání podílejí, a přijetí takových opatření, která povedou k odstranění segregace ve školách.

Segregace se netýká pouze žáků ve školách. Také kvalita škol při poskytování vzdělávání je velmi rozdílná a je závislá na rodinném původu žáků, na sociálně-ekonomickém statusu rodiny a také na místě bydliště. Česko patří mezi 7 zemí OECD, kde je tato závislost největší. To, do které školy žák chodí, vysvětluje 44 % celkových individuálních výsledků žáků. Právě přes rozdílnou kvalitu škol se uplatňuje vliv rodinného původu.

Nerovností škol v Česku se zabývá Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+ . Autoři upozorňují na další důvody nerovností, ale zabývají se i snížením nebo odstraněním těchto důvodů a nastavením spravedlnosti v přístupu ke vzdělávání. Omezení až odstranění disparity ve vzdělávání je jedním z hlavních cílů strategie.

Statutární město Olomouc dlouhodobě podporuje vzdělávání dětí a žáků se speciálními potřebami vzdělávání, dětí a žáků s tělesným postižením (vytváření bezbariérových škol a to částečně nebo úplně), žáků s odlišným mateřským jazykem zajištěním výuky češtiny v určené škole, žáků z odlišného sociokulturního prostředí nebo žáků nadaných a mimořádně nadaných.

Popis bezbariérovosti škol:

FZŠ dr. M. Horákové Rožňavská 21, Olomouc – bezbariérový vstup a výtah, částečně bezbariérová, ZŠ Helsinská 6, Olomouc – bezbariérový vstup a přízemí školy, FZŠ Tererovo nám. 1, Olomouc – bezbariérový vstup a přízemí školy, ZŠ Raisova 1, Olomouc – Nemilany – bezbariérový vstup a výtah, částečně bezbariérová, ZŠ Zolova 2, Olomouc – Slavonín – bezbariérový vstup, výtah, FZŠ Hálkova 4, Olomouc – výtah, v přístavbě bezbariérové WC, plošina, ZŠ Svatoplukova 11, Olomouc – výtah pouze v části objektu, 1. patro, FZŠ Holečkova 10, Olomouc – v nové části školy bezbariérový vstup, přízemí objektu, výtah, ZŠ Heyrovského 33, Olomouc – výtah přes všechna podlaží, ZŠ Gorkého 39, Olomouc – výtah pro všechna podlaží, ZŠ Náves Svobody 41, Olomouc – Holice – částečně bezbariérová škola, plošina pro imobilní žáky, bezbariérové WC, ZŠ Dvorského 33, Olomouc – budova z ulice Dvorského bezbariérová, výtah.

Rovné příležitosti a prevence rizik ve školním prostředí – šetření proběhlo formou inspekčního dotazníku a bylo realizováno Českou školní inspekcí. O výsledku šetření byla vydána tematická zpráva.

V základních školách zřizovaných statutárním městem Olomouc pracuje ve školním roce 2025/2026 celkem 20 školních psychologů, 1 sociální a 22 speciálních pedagogů.

Dopravní obslužnost

Zajištěním bezpečné cesty dětí a žáků se město věnuje prostřednictvím projektu Bezpečná cesta do školy, který identifikuje nebezpečná místa. Doprava do škol je zajišťována především autobusy a tramvajemi městské hromadné dopravy. Doba dopravy z místních částí města nepřesahuje 20 minut, jízdní řády jsou mnohdy přizpůsobeny potřebám školy z pohledu času zahájení a ukončení vyučování.

V rámci území města podle spádového obvodu a vzdálenosti od školy chodí také žáci do školy buď pěšky a na kole. Ve městě je vybudována síť cyklostezek, která podporuje, ale ne vždy zaručuje, bezpečnou jízdu na kole.

K zajištění vyšší bezpečnosti žáků při přepravě do školy jsou přijímána různá opatření: úprava dopravního značení, zpomalovací prahy, dohled strážníků městské policie u škol.

Rodiče mají také možnost žáky dovážet do škol individuálně – vlastními dopravními prostředky, osobními automobily.

Podle vyhodnocených dat projektu „**Bezpečná cesta do školy 2023**“ realizovaného Útvarem hlavního architekta SMOI, se nepotvrdilo tvrzení většiny dospělé populace „...většina dětí jezdí do školy autem a proto je třeba pro ně vytvořit lepší zázemí.“²² Problém zastavení většího počtu aut před školou trvá, dle projektu, cca 15 – 20 minut v době od 7:30 hodin do 7:50 hodin.

1.3.1 Analýza dokumentů zahrnujících základní vzdělávání

1.3.1.1 Zjišťování úrovně gramotností v základních školách – šetření PISA

Za největší a nejdůležitější mezinárodní šetření v oblasti měření výsledků vzdělávání je považováno Mezinárodní šetření PISA (zkratka z anglického Programme for International Student Assessment). Výzkum je jednou z aktivit OECD (Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj, zkratka z anglického Organisation for Economic Co-operation and Development).

Šetření je zaměřeno na zjišťování úrovně gramotností patnáctiletých žáků, kteří se ve většině zúčastněných zemí nacházejí v posledních ročnících povinné školní docházky. Testování probíhá ve tříletých cyklech. **Poslední testování proběhlo v roce 2022, výsledky testování byly publikované v roce 2023.** Česká školní inspekce zveřejnila na webových stránkách www.csicr.cz zjištění z šetření PISA a to celou zprávu a také národní zprávu pro ČR.

Alespoň druhé úrovně dosáhlo v **matematické gramotnosti** průměrně v členských zemích EU 70 % žáků a v zemích OECD 69 %, zatímco v **České republice dosahuje tento podíl 74 %**. Podíl nejúspěšnějších žáků dosahujících 5. nebo 6. dovednostní úrovně je v zemích EU průměrně 8 % a v zemích OECD pak 9 %, v **České republice činí podíl těchto žáků 11 %**.²³

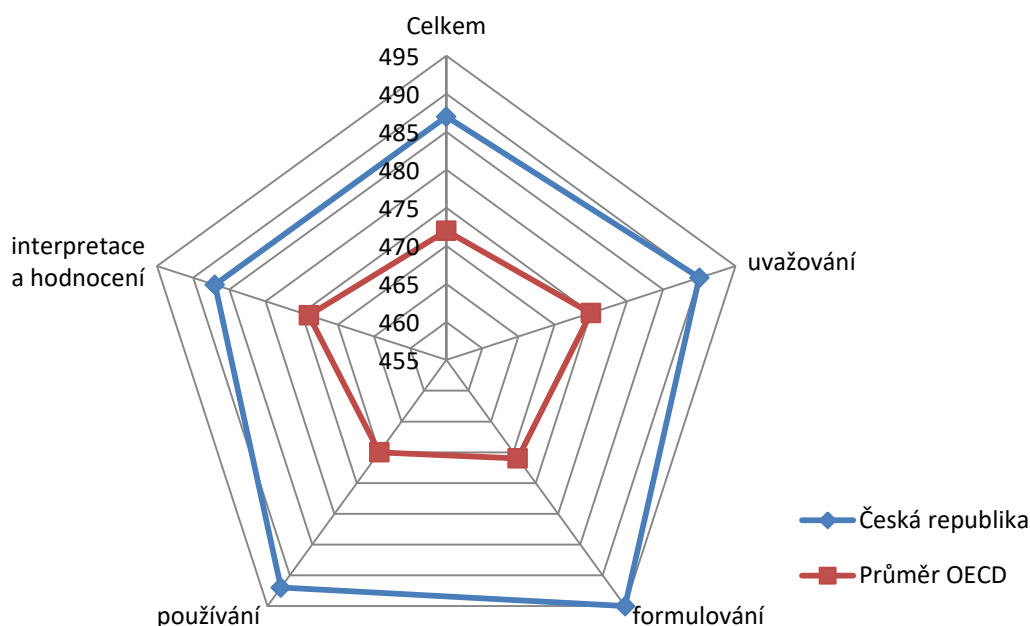
²² Bezpečná cesta do školy 2019, Vyhodnocení projektu, Útvar hlavního architekta, květen 2020

https://spokojena.olomouc.eu/wp-content/uploads/2020/05/Bezpecna_cesta_do_skoly_2019.pdf

²³

https://www.csicr.cz/CSICR/media/Prilohy/2023_p%599%c3%adlohy/Mezin%c3%a1rodn%c3%ad%20%c5%a1et%c5%99en%c3%ad/PISA_2022_e-verze-9.pdf

Průměrné výsledky ČR a zemí OECD na dílčích škálách postupů myšlení

Žáci České republiky dosáhli vyrovnaných průměrných výsledků na třech dílčích škálách (uvažování, formulování, používání). Na stupnici interpretace a hodnocení je jejich průměrný výsledek horší.

Znamená to, že měli relativně větší potíže při interpretaci a hodnocení získaného matematického řešení v původním kontextu, případně ověření smysluplnosti řešení v kontextu úlohy neprovedli.

Přírodovědná gramotnost byla hlavní testovanou oblastí v letech 2006 a 2015 a bude hlavní doménou pro následující cyklus PISA 2025 (bude publikováno v roce 2026).

Česká republika s průměrným výsledkem 498 bodů patří mezi země se statisticky **významně lepším výsledkem**, než činí průměr zemí OECD (485 bodů) a průměr zemí EU (481 bodů).

Zatímco v roce 2006 dosáhlo základní druhé úrovně 85 % žáků, v roce 2015 to bylo 79 % žáků a tento podíl zůstává přibližně stejný také v letech 2018 (81 %) a 2022 (80 %). V průměru všech zemí OECD dosáhlo v roce 2022 alespoň druhé dovednostní úrovně 76 % žáků.

Nejvyšší páté a šesté dovednostní úrovně dosahuje 9 % žáků, mezinárodním porovnání se jedná o mírně nadprůměrný podíl – v zemích OECD dosahuje nejvyšších dovednostních úrovní 8 % žáků a v zemích EU 6 % žáků.

V **čtenářské gramotnosti** dosáhli čeští žáci stejně jako v případě matematické a přírodovědné gramotnosti nadprůměrného výsledku (489 bodů) v porovnání s průměrem členských zemí OECD (476 bodů).

Výsledky žáků České republiky s ohledem na jejich zastoupení v jednotlivých úrovních čtenářské gramotnosti zůstává přibližně srovnatelné s rokem 2018. Je pro ně charakteristický více než dvacetiprocentní podíl žáků **pod základní druhou dovednostní úrovní**, který se nedaří v uplynulých deseti letech snižovat. Přestože je tento podíl v mezinárodním srovnání spíše podprůměrný (průměr OECD činí 26 %, průměr EU 28 %), stále se jedná o relativně velkou skupinu žáků.

Česká republika patří dlouhodobě k zemím, kde úspěch žáků závisí v nadprůměrné míře na jejich rodinném zázemí, na tuto skutečnost dlouhodobě poukazují analýzy mezinárodních a národních výsledků vzdělávání.

Příprava cyklu PISA 2025 byla zahájena již v roce 2022. Společnost Oxford University Press vypracovala koncepční rámec pro oblast přírodovědy, která je v tomto cyklu hlavní sledovanou oblastí. Česká republika se spolu s dalšími zúčastněnými zeměmi zapojila do vývoje nových testových přírodovědných úloh. V rámci pilotního šetření, realizovaného na jaře 2024 v celkem 63 českých školách, byla ověřena kvalita těchto úloh, stejně jako funkčnost nově vyvinuté online platformy pro testování. Hlavní sběr dat proběhne v roce 2025 (duben – květen) a první část výsledků šetření bude zveřejněna v září 2026. Novinkami pro aktuální cyklus PISA je **testování anglického jazyka** a inovativní doména **učení v digitálním světě**. V rámci testu z anglického jazyka na žáky čeká nejen test ověřující schopnost porozumění psanému textu, ale také test z poslechu a mluveného projevu.

1.3.1.2 Projekty zjednodušeného výkaznictví - Šablony

Stejně jako mateřské školy, také základní školy využívají v oblasti personální a vzdělávání projektů zjednodušeného vykazování, tzv. Šablony.

Aktivity projektu zaměřují především na personální podporu při společném vzdělávání: jedná se zejména o pracovní pozice školního asistenta, psychologa, speciálního pedagoga a sociálního pedagoga.

Základní školy nejvíce realizují projekty personální podpory.

Počet škol zapojených do šablon

Školní asistent	10 škol
Školní speciální pedagog	1 škola
Kariérový poradce	3 školy
Sociální pedagog	1 škola
Dvojjazyčný asistent	3 školy
Vzdělávání pedagogů – rozvoj osobnosti	12 škol
Doučování žáků ohrožených školním neúspěchem	6 škol
Inovativní vzdělávání žáků	3 školy

1.3.1.3 Infrastruktura - Plán obnovy škol, Dlouhodobý plán města Olomouce na období 2019 – 2034

Jedním z pilířů Dlouhodobého plánu města je kontinuální zlepšování infrastruktury škol a jejich technického vybavení. Na tyto pilíře navazuje Plán obnovy škol, který definuje potřebu obnovy infrastruktury podle potřeb jednotlivých škol. Obnova infrastruktury a vybavení škol bude probíhat postupně, rozdělena do jednotlivých let až do roku 2034.

Nejvíce požadavků základních škol směřuje na rekonstrukce instalací, střeš, na provedení energeticky úsporných opatření a na vybudování odborných učeben. V rámci podpory využívání komunikačních a informačních technologií ve výuce požadují školy také jejich konektivitu. Stále častěji objevující se potřebou škol jsou v souvislosti se vzděláváním žáků se speciálními vzdělávacími potřebami **bezbariérové úpravy budov**.

S novými formami výuky přišla také potřeba vybavit školy modernějšími pomůckami, včetně pomůcek kompenzačních pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Podpora budování odborných učeben se promítá také do výzev dotačních programů IROP a ITI.

1.3.1.4 Koncepce prorodinné politiky statutárního města Olomouce na roky 2022 - 2024

Koncepce prorodinné politiky statutárního města Olomouce na roky 2022 – 2024 je čtvrtým strategickým dokumentem, který se zabývá podporou rodin a seniorů. Dokument se zaměřuje na několik klíčových oblastí, včetně služeb pro rodiny, sladování rodinného a pracovního života, městského prostoru přátelského rodinám, přímé podpory rodinám, institucionální udržitelnost prorodinné politiky.

Jednou z forem přímé podpory je poskytování účelových finančních darů dětem a žákům na vzdělávací a mimoškolní aktivity. V návaznosti na Koncepci prorodinné politiky zřizuje statutární město Olomouc **Fond pomoci olomouckým dětem**.

Fond pomoci je za podmínek stanovených Statutem Fondu pomoci olomouckým dětem **určen na pomoci dětem, žákům a studentům ve věku 5 – 19 let pocházejících z nízkopříjmových rodin. Fond pomoci slouží výhradně k úhradě nákladů školních a mimoškolních zájmových aktivit formou poskytnutí účelového daru.**

O účelový dar mohou žádat zákonní zástupci nebo osoby odpovědné za výchovu dětí, žáků a studentů ve věku 5 – 18 let a žáci a studenti ve věku 18 – 19 let. Podmínkou pro schválení účelového daru je trvalý pobyt na území města Olomouce nebo plnění školní docházky ve školách na území města Olomouce.

1.3.2 SWOT analýza ZŠ

Silné stránky	Slabé stránky
▪ hustá síť základních škol na území města, ▪ zřizovatel (SMOI) deklaruje podporu ZŠ v oblasti vzdělávání a rozvoje, ▪ dobré základní vybavení škol, ▪ ZŠ využívají dotace a projekty k rozvoji pedagogů a k získání personální podpory (OP JAK), ▪ školy nabízejí pestrou škálu mimoškolních aktivit a kroužků (vzdělávacích i zájmových), ▪ zapojení škol do mezinárodních vzdělávacích projektů pro žáky, ▪ Fond pomoci olomouckým dětem	▪ nedostatek finančních prostředků na rekonstrukce a modernizace, ▪ spolupráce a komunikace s rodiči, ▪ vysoká administrativní zátěž, ▪ nedostatečné využívání inovativních metod výuky, ▪ zastaralé vybavení výpočetní techniky
Příležitosti	Hrozby
▪ zlepšení technického stavu budou ZŠ, ▪ doplnění a rozšíření potřebných didaktických pomůcek, ▪ vybudování odborných učeben v ZŠ, ve kterých dosud vybudované nebyly, ▪ zvyšování motivace rodičů ke spolupráci se školou, ▪ využívání dotací z externích zdrojů, jako např. IROP, ITI,	▪ zvyšující se náklady na provoz, ▪ nárůst počtu žáků se speciálními potřebami učení, ze sociálně znevýhodněného prostředí a dětí cizinců ▪ narůstající administrativní zátěž, ▪ přetrvávající nedostatek finančních prostředků na rekonstrukce, modernizace, velké opravy, ▪ legislativní změny a z nich vycházející

▪ rozvoj spolupráce a sdílení dobré praxe	požadavky na změny ve vzdělávání žáků a provoz škol, ▪ demografický vývoj
---	--

1.4 Zájmové vzdělávání, stravovací služby ve školách, tělovýchova a technický stav

1.4.1 Školní družiny

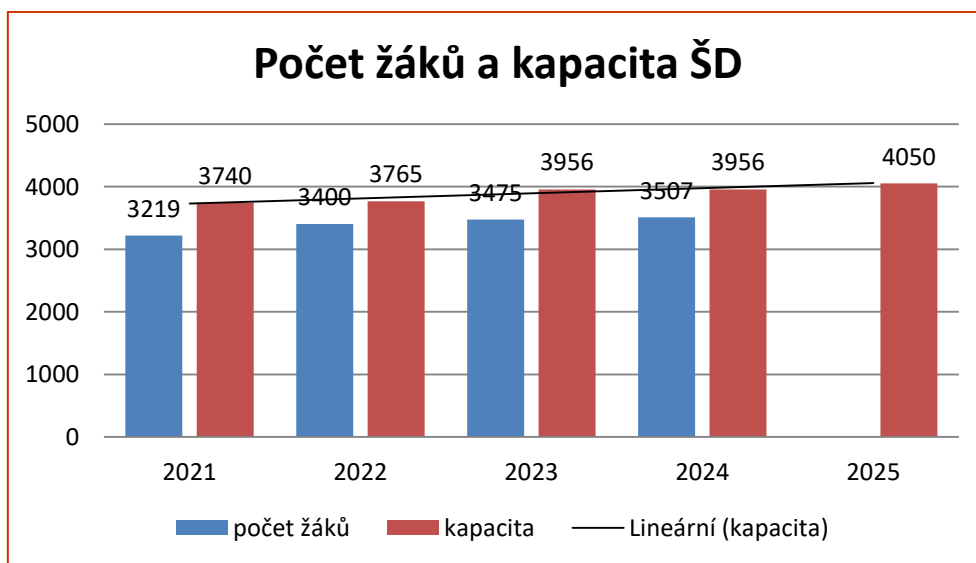
Školní družiny jsou formou zájmového vzdělávání a zřizují se dle školského zákona a vyhlášky č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, v platném znění. Družiny slouží k výchově, vzdělávání žáků, poskytují žákům aktivity potřebné pro jejich rozvoj ve vzdělávací, sportovní a zájmové činnosti, ale poskytují také odpočinkové aktivity. Žáci mají možnost využít času stráveného ve školní družině k přípravě na vyučování. Družiny napomáhají smysluplně naplňovat volný čas žáků po vyučování.

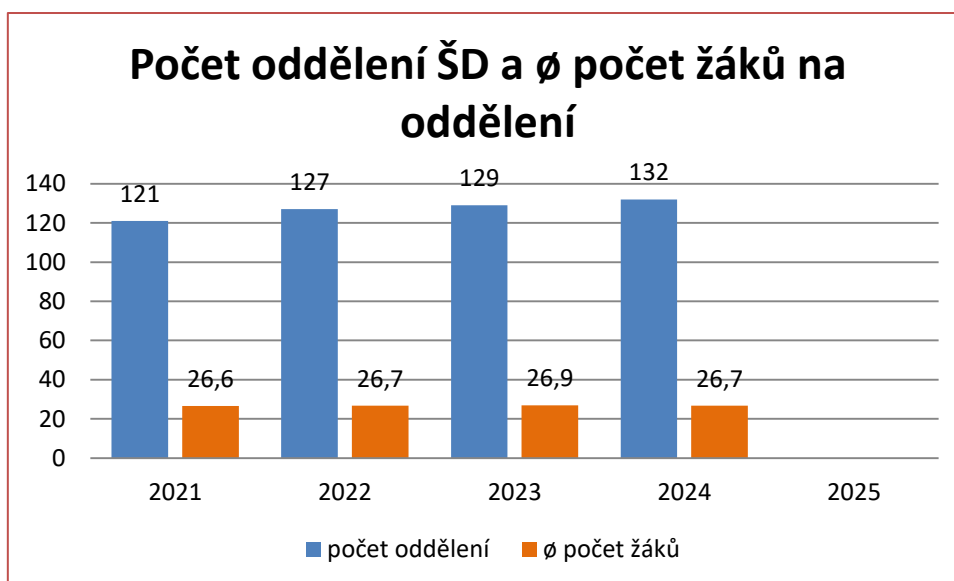
Školní družiny poskytují vzdělávání podle vlastního vzdělávacího programu. Školní vzdělávací program umožňuje školním družinám se profilovat podle zájmů a potřeb žáků. Školní družiny jsou přednostně určeny žákům 1. – 5. tříd a dětem v přípravné třídě.

Všechny základní školy zřizované statutárním městem Olomouc organizují pro zájmové vzdělávání školní družinu. K 1. 9. 2025 je **kapacita** školních družin **4 122 žáků**. Od roku 2020, roku, kdy byla zpracována koncepce na období 2020 – 2025, je **nárůst kapacity o 457 žáků**.

Školy obvykle přijímají k zájmovému vzdělávání do školních družin žáky 1. a 2. tříd, výjimečně 3. tříd. **Kapacita školních družin je omezena prostorovými možnostmi škol, v mnoha případech je zájmové vzdělávání realizováno v kmenové třídě.**

Naplnění školních družin je závislé na hustotě osídlení spádových oblastí základních škol – kolik dětí v dané spádové oblasti školy žije. Některé družiny mají kapacitu naplněnou a nemohou vyhovět všem žádostem rodičů o přijetí žáka k zájmovému vzdělávání. Naopak jiné školy mají kapacitu volnou. Všechny školy s nárůstem počtu žadatelů o zájmové vzdělávání však požadují vybudování samostatných oddělení školní družiny, aby došlo k uvolnění kmenových učeben.

SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
▪ trvalý zájem rodičů o zájmové vzdělávání ve školních družinách, ▪ moderní vybavení oddělení školních družin, ▪ ŠD organizují aktivity také v době letních prázdnin	▪ nedostatečný počet samostatných oddělení školních družin, ▪ nemožnost navýšení počtu oddělení ve stávajících prostorách budov škol, ▪ chybějící podpora financování v rámci dotací z externích zdrojů,
Příležitosti	Hrozby
▪ navýšení počtu oddělení školních družin přístavbou objektů, ▪ rozšíření počtu oddělení družiny - schopnost školy nabídnout zájmové vzdělávání také žákům 3. až 5. tříd, ▪ využití dotací v novém programovacím období na modernizaci zázemí pro školní družiny	▪ přetrvávající nedostatek finančních prostředků na rozšíření počtu samostatných oddělení školních družin,

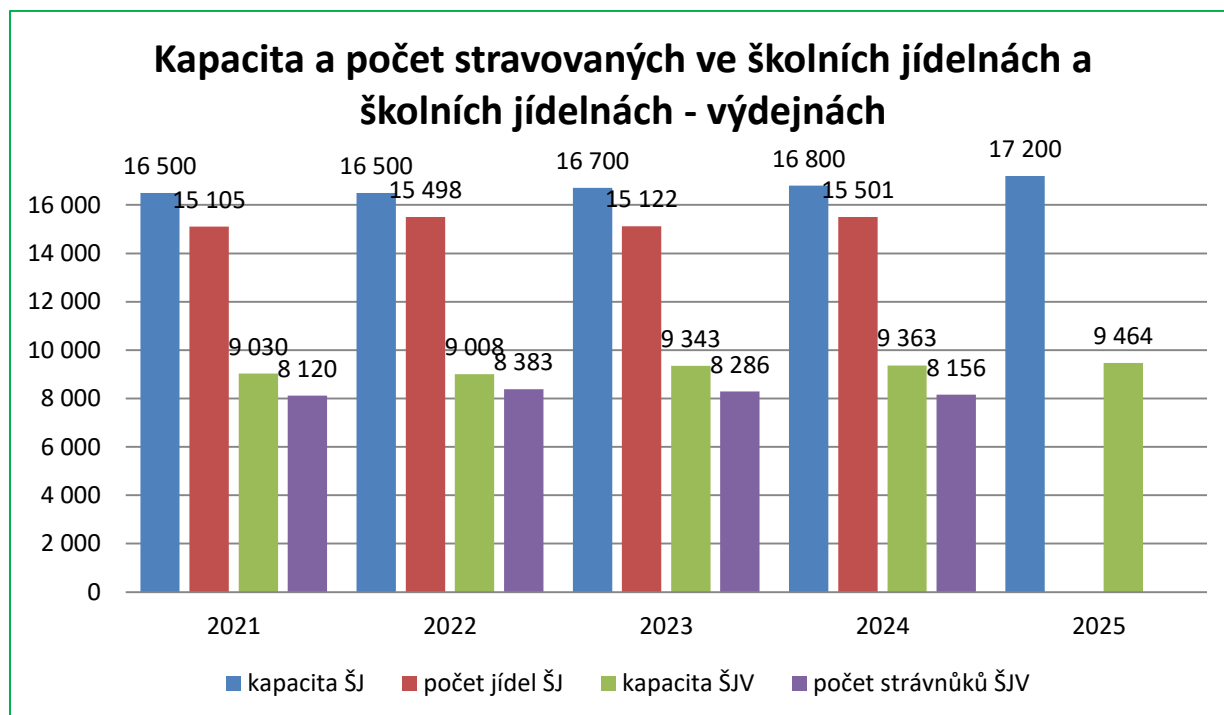
1.4.2 Školní jídelny

Školní stravování žáků zajišťuje **10 školních jídelen** – 9 v základních školách a 1 v mateřské škole – s **kapacitou 16 200 jídel**. Kapacita byla od roku 2015 rozšířena o 850 jídel. Rozvoz jídel je zajištěn zaměstnanci odboru školství, oddělení středisko rozvozu stravy do školních výdejen, tj. do základních a mateřských škol, které nemají vlastní školní jídelnu. Školní jídelny zajišťují stravu také pro žáky ve školách jiných zřizovatelů a tzv. cizím strávníkům. S nárůstem počtu žáků ve školách dochází k nárůstu počtu strávníků. Počet strávníků a kapacita školních jídelen je každoročně hodnocena. Kapacitu lze zvýšit prostřednictvím změny v rejstříku škol a školských zařízení. Pokud není možné kapacitu navýšit z prostorových a hygienických důvodů, pak lze snížit počet obědů pro cizí strávníky. Při

snížení počtu stravovaných pro děti a žáky základních a mateřských škol zřizovaných statutárním městem Olomouc, je volná kapacita školních jídelen opět nabídnuta k využití cizím strávníkům a školám jiných zřizovatelů.

Školní jídelny si dlouhodobě udržují velmi dobrou úroveň a nabízejí kvalitní stravování. Průběžně jsou analyzovány potřeby školních jídelen a je posuzována kvalita vybavení a hospodárnost provozu.

Školní jídelny zabezpečují stravování také pro zaměstnance škol, děti a žáky škol jiných zřizovatelů a cizí strávníky (většinou seniory). V grafickém znázornění jsou započítáni všichni stravovaní.

Školní jídelny k zajištění kvalitního stravování žáků spolupracují s nutriční terapeutkou a Krajskou hygienickou stanicí Olomouckého kraje.

Školní jídelny nabízí rodičům možnost zajistit žákům dietní stravu. Tím je dětem trpícím dietním omezením umožněno stravovat se v rámci školního stravování. Množství a druhy uvařených diet je závislé na počtu žáků s dietním omezením ve školách.

SWOT analýza

Šilné stránky	Slabé stránky
- schopnost školních jídelen zajistit stravování dětí a žáků také při nárůstu strávníků, - moderní vybavení školních kuchyní, - schopnost školních jídelen zajistit dietní stravování dětí a žáků, - nabídka školních kuchyní ohřevu stravy, kterou si žáci přinesou	- nedostatečný počet pracovníků, - nízké platové ohodnocení pracovníků

Příležitosti	Hrozby
změnou školského zákona vzniká možnost lépe pracovníky v jídelnách ohodnotit	přetrvávající nedostatek finančních prostředků platové ohodnocení pracovníků, odchod pracovníků

1.4.3 Tělovýchova a sport

Životní styl rodin a trávení volného času dětí se v dnešní době liší, ale obecně se dá říci, že rodiny se snaží trávit čas společně, ať už formou výletů, sportu, nebo jiných aktivit. Děti se ve volném čase věnují různým činnostem, např. hraní doma, sportu, sledování televize, ale i aktivitám na sociálních sítích a hraní her. Role školy je pro řešení pohybových problémů dětí a mládeže zásadní. Povinné hodiny tělesné výchovy mají svou důležitou roli při utváření pohybového režimu žáků. I když škola nemůže nahradit komplexně pohybové aktivity dětí a mládeže, může ovlivnit dopady rodinného prostředí, které jim dostatek aktivit v oblasti pohybu a zdravého životního stylu neposkytují.

Škola dětem umožňuje pohyb v tělocvičně a na hřišti v době vyučování, i po vyučování v rámci činností a kroužků školy. I když mají děti zdánlivě dost pohybu, v mnoha případech pohybové aktivity po odchodu ze školy nepokračují.

Olomouc nabízí širokou základnu pro rozvoj pohybu a sportu dětí. Sport a pohybu nabízí organizované a neorganizované tělovýchovné jednoty, sportovní kluby, občanská sdružení a školy mnohdy s těmito organizacemi spolupracují (např. JUDO do škol).

Od roku 2017 podporuje MŠMT ve školách také výuku plavání, která má v našem školství tradici již od konce šedesátých let minulého století. Výuka plavání je určena žákům 1. stupně a je součástí školního vzdělávacího programu.

Některé školy, jako např. ZŠ Heyrovského nebo ZŠ tř. Spojenců, se na rozvoj pohybových a sportovních aktivit přímo zaměřují (sportovní třídy, rozšířená výuka tělesné výchovy, sportovní kroužky, účast na sportovních soutěžích apod.).

K rozvoji pohybu a sportu jsou na území města Olomouce k dispozici hřiště, herní hřiště, městské parky, cyklostezky, plavecký bazén, aquapark a v době mimo vyučování jsou veřejnosti také zpřístupněna školní hřiště a tělocvičny mateřských a základních škol.

Sportovní plochy jsou soustředěny především v okolí středu města, v některých městských částech jsou podmínky pro sport a pohybové aktivity zcela nevyhovující.

Tělocvičny i školní hřiště jsou vybavena sportovním náčiním, které je možné si zapůjčit, na provoz hřiště dohlíží v době sezony správce hřiště.

V současné době jsou v provozu hřiště ve školních areálech:

ZŠ Heyrovského 33	ZŠ Demlova 18	ZŠ Helsinská 6
ZŠ Mozartova 48	ZŠ Náves Svobody 41	MŠ Herrmannova 1
ZŠ Rooseveltova 103	ZŠ Holečkova 10	MŠ Rooseveltova 101
ZŠ Svatoplukova 11	ZŠ Tererovo nám. 1	MŠ Svatoplukova 11
ZŠ tř. Spojenců 8	ZŠ Řezníčková 1	ZŠ Nedvědova 17
ZŠ Zeyerova 28	ZŠ Rožňavská	

Tělocvičny, sportovní a dětské areály je nutné udržovat, ale také modernizovat a rekonstruovat v souladu s novými požadavky a trendy v oblasti pohybu a sportu. Některá hřiště jsou již rekonstruována a jejich moderní vybavenost láká více dětí i dospělých k aktivnímu pohybu. Jiná hřiště jsou k rekonstrukci nebo budování připravována.

Základní školy využívají k rozvoji pohybových aktivit žáků Aplikační centrum BALUO Fakulty tělesné výchovy Univerzity Palackého Olomouc. Centrum BALUO nabízí

všestrannou pohybovou přípravu dětí ve věku od 4 do 12 let, plavání dětí od 4 do 14 let, ale také pohybové aktivity pro žáky s vývojovými poruchami. Pro pedagogy nabízí centrum BALUO vzdělávání v oblasti nových pohybových a sportovních aktivit nebo jako inspiraci při hodinách tělesné výchovy se žáky s vývojovými poruchami.

Mateřské školy využívají k rozvoji pohybu dětí předškolního věku kurzy plavání v městském krytém bazénu. Ve spolupráci s agenturami nabízí in-line bruslení, lyžování, taneční a pohybové kroužky. K tělovýchovným aktivitám mají mateřské školy malý prostor, některé MŠ si musí tělocvičny pronajímat (např. cvičení zajišťují MŠ ve spolupráci se Sokolovnou Olomouc). Mateřské školy se také s dětmi účastní soutěží a projektů (Bavíme se pohybem). Základní a mateřské školy také spolupracují s Centrem Semafor – děti se učí bezpečné jízdě na koloběžce a kole.

Jednou z podpor, které město poskytuje v oblasti sportu a pohybových aktivit je také Fond pomoci olomouckým dětem. Fond pomoci je určen na školní a mimoškolní aktivity, včetně sportovních.

Pro budoucnost je důležité rozvíjet pohybové aktivity už od dětství a tento trend bude statutární město Olomouc nadále podporovat.

1.4.3.1 Analýza dokumentů zahrnujících pohybové, sportovní aktivity

Plán podpory pohybu dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních a státní politika školního a vysokoškolského sportu pro období 2024 – 2028

Jedná se o rámcový Finanční plán podpory pohybu dětí, žáků a studentů. Dokument je postaven na 5 základních pilířích:

1. Podpora aktivního pohybového režimu žáků během celého dne
2. Výuka tělesné výchovy
3. Pohybové a sportovní aktivity v zájmovém vzdělávání
4. Rozvoj sportovní infrastruktury
5. Evaluace podpory pohybových aktivit

Definované pilíře a opatření jsou především orientována na základní a střední školy, s tím, že je lze přiměřeně realizovat i v prostředí mateřských škol.

Koncepce rozvoje tělovýchovy a sportu Olomouckého kraje 2024 – 2028

Je strategický dokument tělovýchovy a sportu Olomouckého kraje. Stanovuje priority a cíle v oblasti tělovýchovy a sportu. Zaměřuje se na rozvoj aktivit a infrastruktury v kraji. Koncepce stanovuje klíčové oblasti podpory sportu a tělovýchovy v Olomouckém kraji.

Plán udržitelné městské mobility (PUMMO)

Je strategický dokument **statutárního města Olomouce**, který se zaměřuje na zlepšení dopravy a života ve městě. Jeho cílem je vytvořit dlouhodobý plán pro všechny druhy dopravy. Dokument se zabývá mimo jiné vytvořením podmínek pro bezpečnou cestu dětí a žáků do školy a rozvojem cyklo dopravy ve městě (návrhem nových cyklostezek, zlepšením stavu stávajících cyklistických komunikací, zajištěním bezpečnosti pohybu na cyklostezkách).

Koncepce podpory sportu a pohybu 2022 - 2027

Olomouc je dlouhodobě centrem sportovních a pohybových aktivit (fotbal, hokej, házená atd.). Důraz koncepce **statutárního města Olomouce** je kladen na podporu dlouhodobého rozvoje sportovní infrastruktury pro všechny věkové skupiny obyvatel města s využitím cyklostezek a školních hřišť a nadále vytvářet podmínky pro národní i mezinárodní významné akce na území města.

SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
▪ dlouhodobá tradice podpory sportu, ▪ zpřístupnění školních hřišť široké veřejnosti, ▪ město investuje do výstavby a modernizace sportovních a herních hřišť, ▪ pořádá nebo spolupořádá významné sportovní akce, ▪ aktivní spolupráce města se sportovními kluby, svazy, školami a dalšími subjekty, ▪ podpora vrcholového sportu, ▪ podpora dostupnosti sportu pro všechny věkové skupiny	▪ nedostatečná sportovní infrastruktura v městských částech, ▪ nedostatečná podpora sportu pro osoby se zdravotním postižením, ▪ vysoké náklady na údržbu, modernizaci sportovní infrastruktury, včetně cyklostezek
Příležitosti	Hrozby
▪ podpora mládeže, ▪ pokračování a rozvíjení další mezinárodní spolupráce, ▪ inovace – nové formy soutěží, aktivit, ▪ sportovních festivalů	▪ nedostatek finančních prostředků na rozvoj infrastruktury a podpory sportu a pohybových aktivit, ▪ nevyužitý potenciál k rozvoji sportu, ▪ nedostatečná pohybová gramotnost dětí a žáků

1.4.4 Technický stav a infrastruktura

K zajištění kvality vzdělávání patří také kvalitní zázemí a vybavení škol. Budovy škol pochází z 19. a 20. století, což se podepisuje na jejich stavu.

Stáří objektů škol se projevuje zastaralými rozvody budov, ať už se jedná o rozvody elektřiny, plynu, vody nebo kanalizace, dále nevyhovujícími tepelnými parametry budov, zastaralým hygienickým zázemím zaměstnanců a žáků. Na školách je potřeba modernizovat infrastrukturu počítačové sítě, což znamená vybudování konektivity sítě škol, ale také školy dovybavit a modernizovat digitální a informační techniku, která rychle zastarává.

I přes nemalé finanční prostředky vložené do obnovy a modernizace infrastruktury škol, školy dále vykazují potřebu investic do infrastruktury. Investice ale nelze realizovat z objemu finančních prostředků, které jsou každoročně uvolňovány v rámci neinvestičních příspěvků zřizovatele na běžné opravy a údržbu objektů škol a nejsou k rekonstrukcím primárně ani určeny.

Každoročně jsou předkládány požadavky na zařazení investičních akcí do plánu investic města. Postupně se investice realizují dle potřeby a v závislosti na objemu alokovaných finančních prostředků. Skutečné potřeby na pokrytí investičních akcí jsou však mnohem vyšší.

Nadále však město podporuje rozvoj škol v závislosti na finančních možnostech a potřebě investičních akcí města.

1.4.5 Vzdělávání

Záměrem statutárního města Olomouce je nadále podporovat vzdělávání **dětí a žáků a dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami** zejména v oblasti budování kvalitně vybavených učeben, odstraňování překážek pro **děti a žáky s omezenou pohyblivostí** (bezbariérovost nebo částečná bezbariérovost škol), podporovat **vzdělávání mimořádně nadaných žáků** podporou rozvoje pedagogických pracovníků, pořizování učebních pomůcek a v oblasti **jazykové přípravy žáků**, kteří přicházejí do školy s různou úrovní znalostí češtiny (žáci rodičů cizinců, žáci pobývajících dlouhodobě v zahraničí, kteří se vracejí zpět do země a další).

V současné době jsou školy vybaveny počítači, interaktivními tabulemi či tablety, prostřednictvím kterých je podpora vzdělávání také realizována, i když ne všichni pedagogové informační technologie dostatečně využívají.

Výpočetní technika však vlivem rychlého vývoje zastarává a školy nemají dostatek vybavení k zapůjčení žákům dlouhodobě nemocným, kteří mají možnost se vzdělávat s ohledem na stanovenou diagnózu a ani k zapůjčení žákům ze sociálně znevýhodněného prostředí v případě plnění úkolů prostřednictvím informačních technologií.

Ve školách je potřeba vybudovat konektivitu sítě škol k veřejnému internetu, vnitřní konektivitu sítě škol a zajistit rychlost internetu 1 GB.

Získání digitálních kompetencí, praktické využití informačních technologií v životě vyžaduje také dodržování bezpečnostních pravidel. Kyberšikana již není pouze slovo, ale realita, která ubližuje dospělým a stále více dětem. Kyberšikaně se věnuje mnoho výzkumů v oblasti bezpečného využívání informačních technologií, bezpečnostních akcí i přednášek ve školách. Bezpečné využití digitálních technologií by mělo být součástí každé výuky.

Strategie digitálního vzdělávání 2030+

Strategie digitálního vzdělávání do roku 2030, i když není explicitně pojmenována jako "Strategie digitálního vzdělávání 2030", je nedílnou součástí Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+ MŠMT ČR. Dokument se zaměřuje na modernizaci vzdělávacího systému, a to včetně začlenění digitálních technologií do výuky a podpory digitálních kompetencí žáků i pedagogů.

Cílem strategie je, aby se žáci a studenti naučili efektivně využívat digitální technologie v osobním, profesním i občanském životě.

1.4.6 Polytechnické vzdělávání

ZŠ by měla na 1. stupni nabízet kvalitní polytechnické vzdělávání (včetně rozvoje manuální zručnosti), na 2. stupni zajistit rozvoj technického myšlení, manuální zručnosti a tvořivosti a především upevnění vědomostí a dovedností. Navíc vytvářet žákům příležitosti pro odpovědné kariérní rozhodování širším uplatněním kvalitního kariérového poradenství (volba povolání nebo dalšího vzdělávání) zařazením výukových aktivit představujících jednotlivé profese, odvětví a využití školních poznatků v životě a v práci (motivace pro vzdělávání a přípravu na povolání) a zaměřovat motivaci na vzdělávání a přípravu na technická povolání v segmentu ohroženém nedostatkem kvalifikovaných pracovníků a odborníků.

Rozvoj polytechnického vzdělávání je podporován také na národní úrovni. MŠMT vyhlašuje i programy na podporu vzdělávání pedagogů v této oblasti.

Problémem nedostatečná vybavenost škol, chybějící učitelé obecně, a to zejména ti s potřebnou kvalifikací k výuce.

Zřizovatel buduje ve školách polytechnické i přírodovědné učebny a současně je vybavuje kvalitními učebními pomůckami, nářadím, nástroji a materiálem v souladu se současnými trendy a požadavky na podporu zájmu o technické a přírodovědné obory.

Polytechnické vzdělávání začleňují do svých ŠVP také mateřské školy. Podstatou rozvoje polytechnického vzdělávání v mateřských školách je nastavení každodenních příležitostí budováním takových míst, která budou dětem přístupná pro samostatnou práci a tvořivost. V mateřských školách vznikají koutky vybavené kutilským nářadím, kreativní dílny, pěstitelské koutky. Mateřské školy pořádají projektové dny, v kterých seznamují děti pomocí kreativních stavebnic s prací zedníků, instalatérů, elektrikářů, architektů ... Využívají k činnostem dětí také didaktické pomůcky z oblasti přírodních věd jako je magnetismus či optika.

1.4.7 Rizikové chování dětí a mládeže

Ve školách se pedagogové stále častěji potýkají s nežádoucími rizikovými projevy chování dětí a žáků. Řešení takových projevů chování není jednoduché zvláště, pokud rodina nespolupracuje nebo dokonce problémové chování žáka popírá či podporuje.

Je důležité včas problém identifikovat, i když identifikace není jednoduchá. Žáci projevy rizikového chování umí před pedagogy skrývat, o to větší důraz je kladen na včasnou depistáž. Rizikové chování má různou podobu: fyzickou, psychickou, v sociálních a společenských vazbách atd.

Nejčastější projevy rizikové chování ve školách jsou:

- šikana, kyberšikana,
- psychická i fyzická agresivita vůči žákům a stále častěji také vůči pedagogům a ostatním pracovníkům školy,
- užívání návykových látek (alkohol, cigarety, omamné látky), zde se projevuje nepatřičná vysoká společenská tolerance,
- záškoláctví a skryté záškoláctví, a to mnohdy s podporou rodičů,
- vyloučení jedinců z kolektivu,
- projevy rasismu a xenofobie,
- ale také zanedbávání, zneužívání či týrání dítěte.

Na základních školách se na procesu prevence rizikového chování podílejí školní metodici prevence, kariéroví a výchovní poradci a třídní učitelé. Ve školách je zřízeno školní poradenské pracoviště s vlastním zázemím.

Školní metodici prevence úzce spolupracují s krajskými koordinátory prevence, OSPOD, Městskou policií a Policií ČR a neziskovými organizacemi, jejichž programy se zaměřují na předcházení nežádoucích jevů chování.

Odborníci na školách pracují s jednotlivci i třídními kolektivy. Pořádají pro žáky semináře, workshopy, poskytují metodickou podporu pedagogům, spolupracují s Pedagogicko-psychologickou poradnou a Speciálním pedagogickým centrem. Velký význam má výkon primární prevence zajišťovaný oblastními metodiky prevence v PPP a SPC a školními metodiky prevence. K systémovému vedení školních metodiků prevence jsou pořádány Krajské konference primární prevence spolu s PPP a SPC, porady školních metodiků

prevence, konference primární prevence rizikového chování ve spolupráci s Katedrou psychologie FF UP a Konference pro výchovné poradce a metodiky prevence.
Na národní úrovni MŠMT metodicky vede a koordinuje síť koordinátorů prevence.

V mateřských školách se pedagogové nejvíce setkávají s poruchami chování u dětí předškolního věku – děti svým chováním ohrožují na zdraví jak své vrstevníky, tak i pedagogy. Velkým nedostatkem na trhu je vzdělávání pedagogů mateřských škol právě v oblasti rizikového chování dětí již v předškolním věku a poradenství dětských psychologů pro mateřské školy. Pedagogové mateřských škol využívají ke spolupráci převážně PPP a SPC. Kapacity PPP a SPC jsou však omezené. Je třeba vytvořit systémové nastavení podpory směrem k supervizi, mentoringu, vzdělávání v oblasti profesní reflexe. Zvyšující se poruchy chování mohou v důsledku vést až k postupnému vyhoření pedagogických pracovníků.

1.4.8 SWOT analýza vzdělávání

Silné stránky	Slabé stránky
▪ ochota investovat do vzdělávání, ▪ podpora vzdělávání dětí a žáků se SVP na celostátní úrovni, ▪ spolupráce ZŠ a MŠ s UPOL v oblasti klíčových kompetencí, ▪ podpora polytechnického vzdělávání budování odborných učeben, ▪ spolupráce s policií, OSPOD, PPP, SPC a dalšími organizacemi při výskytu a řešení rizikového chování žáků, ▪ personální podpora	▪ klima školy ovlivněné technickým stavem budov, ▪ nedostatečná podpora supervizí pedagogů, ▪ nedostatečný prostor pro projektovou a mezipředmětovou výuku, ▪ zastaralé počítačové vybavení, ▪ nedostatek finančních prostředků na nákup nových digitálních technologií, ▪ omezené kapacity PPP a SPC
Příležitosti	Hrozby
▪ využití dotačních titulů ke zkvalitnění vzdělávání pedagogů a žáků, ▪ rozšířená nabídka mimoškolní činnosti na podporu rozvoje klíčových kompetencí žáků, ▪ navázání užší spolupráce s Katedrou technické a informační výchovy UPOL, ▪ rozšíření spolupráce s firmami, podnikateli, podniky k podpoře technických oborů, ▪ podpora vzdělávání pedagogických pracovníků MŠ a ZŠ v oblasti digitálních kompetencí	▪ nárůst počtu dětí s projevy rizikového chování, ▪ nárůst počtu dětí se SVP, ▪ nedostatek kvalifikovaných asistentů pedagogů, školních psychologů, speciálních pedagogů a sociálních pedagogů, ▪ nejednoznačné priority ve vzdělávání ze strany MŠMT, ▪ nedostatek finančních prostředků na pořízení vybavení pro inovativní formy výuky, ▪ vyhoření pedagogických pracovníků